

Europos
Komisija

PANORAMA

Dėmesio centre – Europos regioninė ir miestų politika

2018 M. žiema / Nr. 67

Tarpvalstybinė parama
Reino krašte-Pfalce

Miestų problemos
ir jų sprendimai

Akcentas –
„RegioStars“

Regioninė ir
miestų politika

Akiratį
plečia –
kultūros
paveldas

PANORAMA

Šiame numeryje...

Žurnalo „Panorama“ žiemos numeryje, kurį jau galite atsisiųsti, apžvelgiame įvairias temas: nuo miestų problemų iki kultūros ir pramonės pertvarkos.

Šį numerį pradėdame pranešimu apie tai, kaip Tarybai pirmininkaujančios Austrijos komanda rengėsi deryboms Taryboje dėl 2021-2027 m. teisės aktų rinkinio. Kalbamės su Reino krašto-Pfalco ministre pirmininke Malu Dreyer ir ekonomikos ministru Dr. Volker Wissing. Taip pat aiškinamės, kaip ES lėšos prisidėjo prie Europos kultūros paveldo metų, kaip jos padeda pramonės pertvarką vykdančioms regionams ir supažindiname su keliais pagal programą „Inovatyvūs miestų sprendimai“ remtais projektais.

Skiltyje „Savais žodžiais“ pateikiame atsiliepimų iš Kastilijos-La Mančos, Suomijos ir pietų Lenkijos, o jaunimui suteikiame galimybę pasidalyti patirtimi, įgyta dalyvaujant INTERREG savanoriško jaunimo programoje ir žiniasklaidos programoje „Youth4Regions“.

Kalbiname šių metų „RegioStars“ nugalėtojus, sklaidydami nuotraukas prisimename 2018 m. Europos regionų ir miestų savaitę ir pristatome kelis svarbius neseniai paskelbto Eurostato 2018 m. regionų metraščio aspektus. Skiltyje „Projektai“ lankomės Lenkijoje, Danijoje, Slovakijoje, Italijoje ir Graikijoje.

Įdomaus skaitymo!

AGNÈS MONFRET

Komunikacijų skyriaus vadovė, Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas, Europos Komisija

12

14

24

38

REDAKCIJOS SKILTIS.....	03	NAUJIENOS GLAUSTAI.....	35
KAIP SEKASI DIRBTI TARYBAI PIRMININKAUJANČIAI AUSTRIJAI?.....	04	ŽEMĖLAPIAI. LYČIŲ LYGYBĖS VERTINIMAS.....	36
ĮSIPAREIGOJIMAS ATOKIAUSIEMS REGIONAMS.....	07	TERITORINIS BENDRADARBIAVIMAS KULTŪROS PAVELDO SRITYJE.....	38
INOVATYVŪS MIESTŲ PROBLEMŲ SPRENDIMAI.....	08	FINANSAVIMAS IŠ ES LABAI SVARBUS LENKIJOS PAŽANGAI.....	42
INTERVIU SU MALU DREYER IR VOLKER WISSING IŠ REINO KRAŠTO-PFALCO.....	12	SUOMIJOS MINTYS APIE SANGLAUDOS POLITIKĄ.....	43
PAGALBA PERSITVARKANTIEMS ANGLIŲ GAMYBOS REGIONAMS.....	14	KASTILIJA-LA MANČA NORI DAUGIAU IR GERESNĖS SANGLAUDOS.....	44
DĖMESYS GEOGRAFINIŲ YPATUMŲ TURINČIOMS TERITORIJOMS.....	18	INTERREG EUROPE PROJEKTAS CYBER.....	45
SUSTABDYTOS AKIMIRKOS IŠ ERMS.....	20	EUROPOS REGIONŲ STATISTIKA.....	46
ERMS MEISTRISKUMO KURSŲ VIRŠŪNĖ.....	22	KOVA SU SUKČIAVIMU IR KORUPCIJA	
DĖMESIO CENTRE – „REGIOSTARS“ NUGALĖTOJAI.....	24	FINANSAVIMO SRITYJE.....	50
KALBA JAUNI ŽURNALISTAI.....	28	DUOMENŲ CENTRAS. FINANSINĖS PRIEMONĖS.....	52
INTERREG SAVANORIŠKAS JAUNIMAS.....	32	DUNOJAUS ERŠKETŲ STRATEGIJA.....	54
EUSALP PRANEŠIMAI.....	34	PROJEKTAI IŠ DANIJOS, ITALIJOS / GRAIKIJOS, SLOVAKIJOS IR LENKIJOS.....	55

REDAKCIJOS SKILTIS

Ankstesniame žurnalo *Panorama* numeryje prieš du mėnesius raginau pasinaudoti galimybe per Europos regionų ir miestų savaitę prisidėti prie dabartinių svarstymų, kurie padeda kurti ateinančio dešimtmečio sanglaudos politikos pagrindus. Tuo metu dar nežinojome, kad ši savaitė taps didžiausiu kada nors vykusiu sanglaudos politikos praktikų susirinkimu. Į Briuselio konferencijų centre „Square“ vykusį Pirmininko J.-C. Juncker atidarytą renginį susirinko daugiau kaip 7 000 partnerių.

Tokia didelė sėkmė – tai ne tik geras ženklas mūsų politikos ateičiai. Ji taip pat rodo šios politikos gyvybingumą ir gebėjimą užtikrinti geresnę, sąžiningesnę ir stipresnę Europą, įsitraukiant tūkstančiams aktyvių žmonių visoje Sąjungoje. Dabar, kai iki Europos rinkimų liko vos keli mėnesiai, labai svarbu aptarti visa tai, ko kartu pasiekėme regionų ir gyventojų labui.

Pirmiausia, siekiant užtikrinti, kad nė vienas regionas ir nė vienas gyventojas neliktų užnugaryje, sanglaudos politika išliko ištikima savo šaknims. Svarbūs etapai šiuo atžvilgiu yra, pavyzdžiui, iniciatyva „Besivejantys regionai“ arba lengvinant migrantų integraciją nuveiktas darbas. O kur dar didžiulė ES solidarumo fondo parama nuo gaivalinių nelaimių nukentėjusiems regionams arba nuolatinės mūsų pastangos šalinant tarpvalstybinio gyvenimo ir darbo kliūtis.

Be to, daugiau paramos skyrėme pramonės pertvarką vykdančioms ES regionams, aiškinomės konkurencinius jų pranašumus ir padėjome MVĮ žengti ekonomikos be anglies dioksido link. Pavyzdžiui, neseniai įgyvendindami persitvarkantiems anglių pramonės regionams skirtą iniciatyvą, daugiau kaip

keturiasdešimčiai regionų dvylikoje valstybių narių padėjome ieškoti naujų augimo galimybių. Skatindama ekonomikos įvairinimą ir remdama beveik 120 pažangiosios specializacijos strategijų vietoje, sanglaudos politika tapo lemiamu regionų atsparumo, konkurencingumo ir didesnės socialinės bei ekonominės konvergencijos skatinimo veiksmu.

Galiausiai kaip niekad anksčiau nuolat stengėmės viską gerinti ir paprastinti – toks buvo ir mano įsipareigojimas pradėdant eiti pareigas. Sunkiai dirbome, kad galėtume įvertinti ir padidinti savo politikos poveikį, pavyzdžiui, kurdami išsamią atvirųjų duomenų platformą arba vienydami jėgas pagal J.-C. Juncker Investicijų planą. Be to, Supaprastinimo aukšto lygio grupei patikėjome teikti prasmingus supaprastinimo pasiūlymus, kurie buvo įtraukti į „Omnibus“ reglamentą ir mūsų svarstymus dėl sanglaudos politikos ateities.

Visais šiais pasiekimais galime tik didžiuotis! Esu tikra, kad su nuolatine Jūsų pagalba pasieksime dar daugiau, ir kad savo veiksmais toliau sieksime to, kas svarbiausia sanglaudos politikai – gerinti kasdienį Europos piliečių gyvenimą. ■

Corina Crețu

Už regioninę politiką atsakinga Europos Komisijos narė

„Mažiau yra daugiau!“

Bendrujų reikalų tarybos (sanglaudos) susitikimas 2018 m. lapkričio 30 d.

Su ES Tarybai pirmininkaujančios Austrijos komandos nariais kalbamės apie tai, kaip sekasi derybos Taryboje, kaip jie vertina paprastinimą – ir keturkojį pagalbininką.

Gruodžio 31 d. Austrija baigia pirmininkauti ES Tarybai. Komisijos pasiūlymai dėl sanglaudos politikos po 2020 m. buvo paskelbti telikus mėnesiui iki pirmininkavimo pradžios, todėl Austrijai ir jos derybininkams teko pagrindinis vaidmuo rengiantis diskusijoms Taryboje. *Panorama* pakalbino Briuselyje dirbančią jos komandą: Johannes Rossbacher, Alexander Ferstl ir Christoph Klemencic.

Kaip Jums sekasi derėtis dėl 2021-2027 m. teisės aktų rinkinio?

Johannes Rossbacher: sakyčiau, puikiai. Beveik sutarėme dėl pagrindinių Bendrujų nuostatų reglamento skyrių. O Taryba jau beveik baigė su ERPF reglamentu susijusį darbą. Turėdama ant stalo penkis pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų teisės aktų, mūsų Tarybos darbo grupė darė viską, kad būtų žengiama sparčiai ir toli.

Kokio požiūrio laikėtės per derybas?

Alexander Ferstl: pirmiausia norėčiau pasakyti, kad buvome įsitikinę Komisijos pasiūlymų pagrįstumu ir galimybėmis daug ką supaprastinti. Todėl pasiūlytą teisės aktą stengėmės keisti kuo mažiau. Manome, kad ne viską reikia reguliuoti ir kad šiuo atžvilgiu mažiau yra daugiau!

Ir ar Jums pasisekė?

Christoph Klemencic: manau, kad taip. Išlaikėme Komisijos pasiūlytus paprastinimo elementus – ir netgi žengėme toliau. Pavyzdys – partnerystės sutartis. Kodėl valstybė narė, kuriai skiriama nedaug biudžeto lėšų arba kuri įgyvendina tik vieną finansavimo iš kelių fondų programą, turėtų papildomai apsikrauti ir rengti šį dokumentą? Mūsų pasiūlymui tam tikrais atvejais šį papildomą etapą praleisti taip pat pritarė ministrai per lapkričio 30 d. susitikimą Taryboje.

Ar sutariama dėl biudžeto?

JR: diskusijos dėl daugiamečių finansinės programos baigsis aukščiausiuoju lygmeniu. Stengėmės – ir tebesistengiame – nustatyti tinkamas įgyvendinimo sąlygas. Pirmenybę teikėme tiems reglamentų

» Mūsų, kaip
pirmininkaujančios
valstybės narės,
vaidmuo buvo
nepriklausomai
tarpininkauti
ir ieškoti sąlyčio
taškų. «

elementams, kurių regionuose dirbančioms mūsų programų institucijoms reikia būsimoms jų programoms. Todėl, kai bus priimtas sprendimas dėl finansų, galėsime lengvai nustatyti sąsajas.

Kokie tai elementai?

AF: viskas, kas susiję su auditu ir kontrole, programavimu ir planavimu, sąlygomis ir veiklos rezultatais. Žinau, tai neskamba labai patraukliai, bet vadovaujančiosios institucijos turi žinoti, ko tikėtis – ir pradėti kurti savo įgyvendinimo struktūras būsimoms programoms. Šia strategija tikimės laimėti brangaus laiko ir užtikrinti greitą

programų pradžią. Reikalai iš vietos turėtų pajudėti ne 2022-aisiais arba 2023-iais, bet jau 2021-aisiais metais.

Atsigręžkime į paskutinius šešis mėnesius: kokie buvo pagrindiniai derybų sunkumai?

CK: sakyčiau, turėjome rasti kompromisą tarp įvairiausių grupių: įnašų mokėtojų ir gavėjų, įvairių požiūrių vakaruose, rytuose, pietuose ir šiaurėje – ir kai kada derinti labai skirtingas su šiais dviem aspektais susijusias nuomones. Mūsų, kaip pirmininkaujančios valstybės narės, vaidmuo buvo nepriklausomai tarpininkauti ir ieškoti sąlyčio taškų. Tačiau nereiškia, kad visada visiems pavyko įtikti.

JR: rasti kompromisą niekada nelengva. Tai, kad kompromisas yra geras, galbūt galima matyti iš to, kad visi aplink stalą sėdintys derybininkai yra šiek tiek patenkinti, bet kartu ir šiek tiek nepatenkinti.

Kaip bus deramasi toliau?

AF: sausio mėnesį vairą į rankas perims mūsų kolegos rumunai. Jie laikysis spartaus mūsų nustatyto tempo. Rengiant po vieną ar du darbo grupės posėdžius per savaitę ir laikantis labai panašaus požiūrio galima tikėtis, kad artimiausiais mėnesiais bus toliau sparčiai žengiama pirmyn. Pasiekus susitarimą Taryboje, prasidės trišalio dialogo etapas. Esu įsitikinęs tuo, kad Tarybos, Komisijos ir Parlamento nuomonės ne taip ir skiriasi.

O dabar asmeniškėnis klausimas: kaip Jums patiko pirmininkavimo darbas?

JR: Tarybai pirmininkaujančios Austrijos komandoje dirbau trečią kartą, todėl žinojau, ko tikėtis: ilgų darbo valandų, posėdžių sekmadieniais ir labai intensyvaus komandinio darbo. Pasakysiu atvirai – nebūtume susitvarkę be puikios

Bendromis jėgomis už sanglaudos politiką, 2018 m. rugsėjo mėn. vykęs neoficialus Tarybos struktūrinių priemonių darbo grupės susitikimas Austrijoje (Burgenlande)

” Išlaikėme Komisijos pasiūlytus paprastinimo elementus –
ir netgi žengėme toliau. “

Paul Unglaub, Johannes Rossbacher, Alexander Ferstl (su Elvyra) ir Christoph Klemencic

pagalbos iš Vienos, nuostabių Tarybos sekretoriato kolegų, be mūsų visų galų meistro Paulo – ir, aišku, be Alexanderio šuns!

Pirmininkavimo šuo?

AF: taip, didžiąją laiko dalį kartu su mumis praleido mano šuo. Elvyra – toks šios kalytės vardas – rūpinosi gera mūsų nuotaika ir visada sugebėdavo trumpam atitraukti mūsų dėmesį nuo teisės aktų. Tai mums tikrai padėjo šiuo nelengvu laikotarpiu.

JR: juokingiausia tai, kad anksčiau bijojau šunų, bet dabar viskas kitaip. Man netgi trūks pagalbos iš Elvyros – tikros komandos narės!

Atrodo, buvo smagu!

CK: tikrai taip! Man smagiausia prisiminti, kaip kartą kolega iš Tarybos nelabai gerai išgirdo mūsų pirmininko vardą – ir kreipėsi į jį ne „Jo-hannes“, bet „your highness“ (angliškai – „Jūsų didenybe“). Sakyčiau, labai iškilmingai.

AF: o kolegos kroatai išmoko jodliuoti! Per pirmininkavimo atidarymo iškilmes surengėme trumpus mokymo kursus – ir jie vis dar žino, kaip tai daryti... Tai bent!

JR: smagūs dalykai tikrai labai padeda įveikti tokią milžinišką užduotį kaip pirmininkavimas ES Tarybai! ■

2018 m. ES atokiausių regionų prezidentų konferencijos nuotrauka. Pirmoje eilėje iš kairės į dešinę: Ramón Luis Valcárcel, Ignacio Sánchez Amor, Fernando Clavijo, Karalius Felipe VI, Corina Crețu, Ana Paula Zacarias, Daniel Gibbs; antrąją eilėje iš kairės į dešinę: Claude Plenet, Marie-Luce Plenchar, Alfred Marie-Jeanne, Vasco Cordeiro, Miguel Machado de Albuquerque, Yolaine Costes, Mohammed Sidi

Konkretus įsipareigojimas atokiausiems regionams

Kasmetinės atokiausių regionų konferencijos proga, praėjus metams nuo pirmosios jiems skirtos ES strategijos taikymo pradžios, už regioninę politiką atsakinga Komisijos narė Corina Crețu pristato, kaip ES vykdo savo įsipareigojimus remti šiuos regionus.

Kitą ES biudžetą įtrauktas bent 21 pasiūlymas, kuriuo atsižvelgiama į atokiausių regionų ypatumus – taip ypatingas J.-C. Juncker Komisijos dėmesys šiems regionams paverčiamas konkrečiomis galimybėmis. Pavyzdžiui, pasiūlyta galimybė regionams toliau naudotis specialiu papildomu finansavimu ir didžiausia Europos bendro finansavimo norma. Be to, atsižvelgiant į išskirtinę jų geografinę padėtį pasiūlyta, kad ES lėšas jie galėtų investuoti į oro uostus. Šiems regionams taip pat skirta speciali INTERREG kryptis ir specialus biudžetas, kuriuo siekiama skatinti kaimynų bendradarbiavimą.

Visai neseniai buvo patvirtintos naujos taisyklės dėl valstybės pagalbos, kad atokiausių regionų žvejams būtų lengviau įsigyti naujų laivų, būtų galima skirti daugiau pagalbos mažiesiems laivams, o tam tikromis sąlygomis – užtikrinti tvarią žuvininkystę.

Remiant mokslinius tyrimus ir inovacijas, taip pat atvertos naujos augimo galimybės. Pavyzdžiui, Komisija pradėjo projektą FORWARD, kuriam skiriama 4,3 mln. EUR programos „Horizontas 2020“ lėšų. Jį vykdydami 24 partneriai iš devynių regionų analizuos savo inovacijų sistemas, o vietos dalyviai, įskaitant pramonės atstovus, skatins įgyvendinti konkrečiais jų pranašumais grindžiamas strategijas. Jie taip pat užtikrins stipresnius savo regionų ir Europos arba tarptautinių inovacijų tinklų ryšius, kad būtų galima aktyviau dalyvauti būsimoje mokslinių tyrimų programoje „Europos horizontas“.

Komisija su atokiausiais regionais ir jų valstybėmis narėmis taip pat bendradarbiauja rengdama prie konkrečių poreikių pritaikytus sprendimus, kuriais būtų atsižvelgiama į konkrečius patiriamus sunkumus. Remdamasi pirmąją sėkmingą patirtimi vykdančią energetikos pertvarką La Reunjono saloje, Komisija įsteigė antrąją specialiosios paskirties grupę, kuriai pavesta gerinti atliekų tvarkymą ir skatinti žiedinę ekonomiką Kanarų salose. Visos susijusios šalys bendradarbiaus siekdamos priimti šį didelį iššūkį ir pagerinti gyvenimo kokybę salyne.

Šiose programose atokiausiems regionams skiriamas dėmesys ir šios iniciatyvos papildo nuolatinį tiesioginį J.-C. Juncker Komisijos ir šių devynių regionų dialogą. Tai simbolizuoja vis stipresnę partnerystę visais lygmenimis. ■

„URBAN“ ISTORIJS

„Inovatyvūs miestų sprendimai“. Išbandomi inovatyvūs sprendimai ir vertinami rezultatai

Pagal iniciatyvą „Inovatyvūs miestų sprendimai“ ES miestams teikiami inovatyvių projektų finansavimo ištekliai. 2014-2020 m. laikotarpiui skirtą finansinį iniciatyvos paketą sudaro iš viso 372 mln. EUR Europos regioninės plėtros fondo lėšų. Iniciatyvos tikslas – nustatyti, išbandyti ir platinti konkrečius problemų, su kuriomis dažnai susiduria miestai, sprendimus.

Iki šiol pagal tris 2015 m., 2016 m. ir 2017 m. paskelbtus kvietimus teikti pasiūlymus buvo atrinkti 55 projektai iš visos ES. Ketvirtasis kvietimas dar tebegalioja. Kandidatuoti internetu miestai gali iki 2019 m. sausio mėn. pabaigos (žr. toliau pateikus duomenis). Penktasis – paskutinis – kvietimas bus paskelbtas iki 2019 m. pabaigos.

<https://www.uia-initiative.eu/en/call-proposals>

Inovatyviems kiekvieno projekto sprendimams įgyvendinti ir rezultatams įvertinti skiriami treji metai. Ketvirtieji metai skirti įgytos patirties sklaidai. Svarbių dalykų galima pasimokyti ir iš klaidų. Iš tikrųjų, vykdant šiuos projektus siekiama išbandyti inovatyvius sprendimus, taigi jiems būdinga tai, kad numatyti rezultatai gali būti nepasiekti.

Kvietimai susiję su ES miestų darbotvarkėje (žr. straipsnį žurnale *Panorama 66*) nustatytomis visuomenės problemomis. Jie apima socialinius klausimus, pavyzdžiui migrantų integraciją ir skurdą, taip pat aplinkos klausimus, pavyzdžiui, žiedinę ekonomiką, klimato kaitą, ir ekonominius klausimus, pavyzdžiui, užimtumą ir skaitmeninimą.

Projektų rengėjai dažnai parengia inovatyvų sprendimą tam tikra tema, kuriuo derinami socialiniai, ekonominiai ir su aplinka susiję komponentai. Laikomasi integruoto požiūrio, kuris būdingas „Inovatyvių miestų sprendimų“ projektams kaip ir požiūris „iš apačios į viršų“. Galiausiai parengti sprendimai yra bendradarbiavimo su vietos suinteresuotaisiais subjektais vaisius.

- › 1-asis kvietimas paskelbtas 2015 m. – atrinkta 17 projektų
- › 2-asis kvietimas paskelbtas 2016 m. – atrinkta 16 projektų
- › 3-iasis kvietimas paskelbtas 2017 m. – atrinkti 22 projektai
- › Paraiškas pagal 4-ąjį kvietimą internetu galima teikti iki 2019 m. sausio mėn. pabaigos
- › 5-asis kvietimas bus paskelbtas 2019 m. rugsėjo mėn.

Per kitą 2021-2027 m. programavimo laikotarpį Komisija norėtų sustiprinti miestų problemų, inovacijų ir vietos veikėjų praktinės patirties skirtumų sąsajas. Ji siūlo sukurti Europos miestų iniciatyvą, kuri integruotų ir plėtotų naują veiklą esamų iniciatyvų, pvz., „Inovatyvių miestų sprendimų“, URBACT ir ES miestų darbotvarkės, pagrindu. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://www.uia-initiative.eu/en>

Antverpenas (BE), migrantų ir pabėgėlių integracija

„Šia iniciatyva norime užtikrinti, kad jauni pabėgėliai galėtų kurti naują gyvenimą Antverpene. Pirmiausia norime integruoti tuos jaunuolius, kuriems, kaip ir visiems jauniems žmonėms, reikia šios papildomos pagalbos. CURANT susieja žmogiškąjį pasišventimą ir socialinę atsakomybę. Tikimės, kad Antverpenas galės tapti pavyzdžiu kitiems miestams.“

Antverpeno socialinės gerovės departamento vadovas Fons Duchateau

PROJEKTO TRUKMĖ
2017 M. VASARIO MĖN.–
2019 M. SPALIO MĖN.

ES INVESTICIJOS
4 894 000 EUR

DAUGIAU INFORMACIJOS:
<https://www.uia-initiative.eu/en/uia-cities/antwerp>

Bilbao (ES), darbo vietos ir įgūdžiai vietos ekonomikoje

„Mūsų nuomone, investicijos į žinias – tai investicijos į ateitį, o verslininkai yra pašaukti tapti rytdienos ekonomikos kūrėjais. „Inovatyvių miestų sprendimų“ projektas „AS-Fabrik“ sujungia visus mūsų pranašumus ir yra Bilbao ekonomikos ateities pavyzdys.“

Bilbao meras Juan Mari Aburto

PROJEKTO TRUKMĖ
2017 M. RUGPJŪČIO MĖN.–
2020 M. LIEPOS MĖN.

ES INVESTICIJOS
4 646 000 EUR

DAUGIAU INFORMACIJOS:
<https://www.uia-initiative.eu/en/uia-cities/bilbao>

Turinas (IT), skurdas mieste

„Co-City“ – tai puiki galimybė remti aktyvų naujovišką gyventojų dalyvavimą atkuriant miestą. Tikiuosi, kad pagal šį naują viešojo ir privačiojo sektorių bendradarbiavimo modelį bus įsteigta naujų įmonių, kurios kurs naujas užimtumo galimybes ir darbo vietas Turine.“

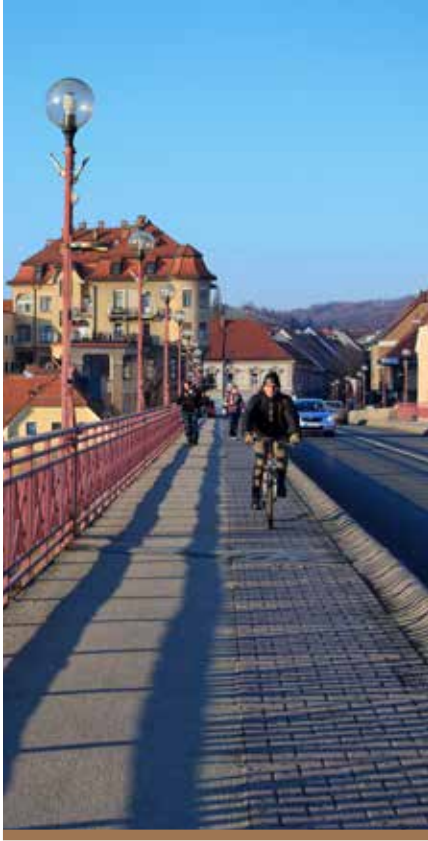
Turino merė Chiara Appendino

PROJEKTO TRUKMĖ
2017 M. KOVO MĖN.–
2020 M. VASARIO MĖN.

ES INVESTICIJOS
4 120 000 EUR

DAUGIAU INFORMACIJOS:
<https://bit.ly/2Ry5dyE>

Mariboras (SI), žiedinė ekonomika

„Tik tvirtas valstybinių bendrovių, gyventojų, pramonės atstovų ir valdžios bendradarbiavimas gali sukurti sėkmingą, tarpusavyje susietą sistemą, kurioje optimaliai naudojami išteklių ir pasiekiami optimalūs ekonominiai, aplinkos apsaugos bei socialiniai rezultatai. Tai ilgalaikis visuomenės keitimo projektas, kuriuo užtikrinamas vystymąsi skatinantis išteklių valdymas vietos ir regionų lygmenimis.“

Mariboro meras Andrej Fištravec

PROJEKTO TRUKMĖ
2017 M. GRUODŽIO MĖN.–
2020 M. LAPKRIČIO MĖN.

ES INVESTICIJOS
3 000 000 EUR

DAUGIAU INFORMACIJOS:
<https://bit.ly/2AS48uC>

Lahtis (FI), judumas mieste

„Tvarus judumas mieste yra svarbi artimiausių metų Lahčio veiklos sritis. Siekiame išsiaiškinti, kaip kuo patraukliau būtų galima paskatinti kuo daugiau žmonių vaikščioti pėsčiomis, važinėti dviračiu ir naudotis viešojo transporto priemonėmis. Vykdydami projektą „Citi-CAP“, teikiame visiškai naują viešąją paskatą – asmeninę anglies prekybos sistemą (PCT), galinčią iš esmės pakeisti gyventojų dalyvavimą mažinant klimato kaitą.“

Lahčio meras Jyrki Myllyvirta

PROJEKTO TRUKMĖ
2018 M. SAUSIO MĖN.–
2020 M. GRUODŽIO MĖN.

ES INVESTICIJOS
3 800 000 EUR

DAUGIAU INFORMACIJOS:
<https://bit.ly/2RDqpn6>

Geteborgas (SE), energetikos pertvarka

„Projektas FED patvirtina, kad Geteborgas pirmą kartą kuriant iškastinio kuro nenaudojančios visuomenės energetikos sprendimus. Kurdami vietos elektros energijos tiekimo, šildymo ir vėsinimo rinką, norime sumažinti energijos sąnaudas. Tikiuosi, galėsime įsitikinti tuo, kad šis modelis gali paspartinti energetikos pertvarką visoje Europoje.“

Geteborgo merė
Ann-Sofie Hermansson

PROJEKTO TRUKMĖ
2016 M. LAPKRIČIO MĖN.–
2020 M. SPALIO MĖN.

ES INVESTICIJOS
4 655 000 EUR

DAUGIAU INFORMACIJOS:
<https://bit.ly/2Ud7ssQ>

Investicijos į sanglaudos politiką – Reino krašto-Pfalco prioritetas

Reino krašto-Pfalco ministrė pirmininkė Malu Dreyer ir ekonomikos ministras Dr. Volker Wissing dalijasi savo nuomone apie paramą dabartinei ir būsimai sanglaudos politikai jų regione.

Maincas, Vokietija

Ką atsakytumėte manantiems, kad tiems grynų įnašų į biudžetą mokėtojų valstybių narių regionams, kuriems sekasi gana neblogai, sanglaudos politikos paramos nereikia?

Ministrė pirmininkė Malu Dreyer: Reino kraštas-Pfalcas šiuo metu tikrai yra vienas iš labiau išsivysčiusių ES regionų. Europos tikslų negalima pasiekti be stiprių regionų, bet net stipriems regionams reikia struktūrinės paramos. Finansavimas taip pat padeda skleisti teigiamą ES poveikį vietoje, kuris apima daugiau nei vien finansinius aspektus.

Pagal dabartinę regioninę programą siekiama stiprinti inovacijas, didinti MVĮ konkurencingumą ir padėti pereiti prie mažo anglies kiekio technologijų ekonomikos. Kiek šie uždaviniai jau pasiekti?

Dr. V. Wissing: Naudodamiesi skirtu 40% ERPF finansavimu, pirmenybę teikiame moksliniams tyrimams ir technologinei

Malu Dreyer
Reino krašto-Pfalco ministrė
pirmininkė

Dr. Volker Wissing
Reino krašto-Pfalco ekonomikos
ministras

plėtrai pagal Reino krašto-Pfalco ERPF programą. ES lėšos sistemingai ir nuosekliai stiprina inovacinius įmonių pajėgumus, o kartu ir regiono ekonomiką. Be to, labai didinamas mokslinių tyrimų institucijų ir universitetų veiksmingumas.

Padėdamas mažosioms ir vidutinėms įmonėms – pavyzdžiui, remdamas verslo patalpų modernizavimą arba plėtrą –

ERPF labai padeda didinti įmonių konkurencingumą ir išsaugoti bei kurti darbo vietas mažiau išsivysčiusiose šalies vietovėse.

ERPF taip pat remia priemones, kuriomis siekiama 2020 m. ES strategijoje nustatytų politikos tikslų klimato apsaugos srityje ir tvaraus augimo tikslų, be kita ko, pagal neseniai pradėtą įgyvendinti ener-

» ES lėšos sistemingai ir nuosekliai stiprina inovacinius įmonių pajėgumus, o kartu ir regiono ekonomiką. «

gijos vartojimo ir išteklių naudojimo efektyvumo didinimo įmonėse paramos programą (ERGU). Kiekviena subsidijuota investicija į įmonę didina energijos vartojimo ir išteklių naudojimo efektyvumą.

Pagrindinis sanglaudos politikos ramstis yra INTERREG. Kokius ryšius palaikote su kitais Europos regionais ir kuo Jums šie ryšiai naudingi?

Ministrė pirmininkė Malu Dreyer:

Reino kraštas-Pfalcas yra savo kaimynystėje daugiausia Europos valstybių turinti Vokietijos žemė. Pagal INTERREG A programas „Didysis regionas“, „Aukštutinis Reinas“ ir „Mezo-Reino euro-regionas“ nuo pat pirmojo finansavimo laikotarpio galėjome palaikyti tvirtus, pasitikėjimu grindžiamus ryšius su Prancūzija, Liuksemburgu, Belgija ir Nyderlandais. Taip pat turime INTERREG B programą „Šiaurės Vakarų Europa“, kuri šiuo metu taikoma nuo Airijos iki Vokietijos vidurio.

Vykdydamos daugybę projektų Reino krašto-Pfalco institucijos bendradarbiauja su partneriais iš kaimyninių regionų, skatina investicijas, atlieka mokslinius tyrimus ir naudojami Europos be sienų pranašumais. Tvirtą Europos bendradarbiavimą labai svarbu palaikyti pirmiausia Didžiąjame regione, kuriame Reino kraštas-Pfalcas bendradarbiauja su Saro kraštu, Lotaringija, Liuksemburgu ir Rytų Belgija, ypač darbo rinkos ir judumo srityse, nes iš vienos vietovės į kitą reguliariai važinėjančių darbuotojų srautai mūsų regione yra didžiausi Europos Sąjungoje.

Todėl labai viliamės, kad būsimos INTERREG programos labiau suartins pasienio regionų gyventojus ir padės ieškoti būdų gerinti judumą, apsaugoti aplinką bei kurti tvarią novatorišką skaitmeninę ekonomiką. Tad tikiuosi, kad INTERREG programoms bus skiriama pakankamai finansavimo, kuriuo naudodamiesi galėsime toliau spręsti šias problemas.

Pažangus požiūris į Europos struktūrinius ir investicijų fondus apima naudojimąsi apyvartiniais fondais ir kitomis finansų inžinerijos priemonėmis.

Kaip naudojate šiuos priemonėmis?

Dr. V. Wissing: kaip vieną iš pavyzdžių galėčiau paminėti mūsų sukurtą Reino krašto-Pfalco inovacijų fondą. Šis ERPF lėšomis bendrai finansuojamas fondas jaunoms technologijų įmonėms patraukliomis sąlygomis teikia rizikos kapitalą, kaip akcijas su balsavimo teisėmis arba be jų, kuriuo naudodamasi jos gali kurti ir pristatyti novatoriškus produktus, gamybos procesus ir paslaugas. Tai gerina šių įmonių nuosavo kapitalo bazę ir sukuria finansines sąlygas sėkmingai steigti technologijų įmones.

Kaip, Jūsų nuomone, atsižvelgiant į 2021-2027 m. ESI fondus, kis sanglaudos politikos prioritetai?

Dr. V. Wissing: įgyvendindami kito finansavimo laikotarpio Komisijos politikos tikslus, galime toliau remti įmones, ypač padėti joms plėtoti technologijas ir diegti inovacijas, o kartu gerinti mokslinių tyrimų infrastruktūrą. Taip pat svarbu padėti nepakankamai ekonomiškai išsivysčiusiose

Reino krašto-Pfalco vietovėse veikiančioms įmonėms statyti naujus pastatus, plėstis ir modernizuotis. Įgyvendiname ir norime tęsti sėkmingą įvairių mažosioms ir vidutinėms įmonėms skirtą paramos programą. Tikimės, kad jau pateikti reglamentų projektai bus atitinkamai pakeisti.

Siekiame kurti mažo anglies kiekio technologijų Europą. Pagal savo programą ERGU galime didinti energijos vartojimo ir išteklių naudojimo efektyvumą komercinėse įmonėse. Pagal šią programą finansinę paramą gali gauti išmetamą CO₂ kiekį, energijos, medžiagų sąnaudas arba savo atliekas mažinančios įmonės.

Vis dėlto mus neramina derybos dėl ES naujosios daugiametės finansinės programos (DFP). 2018 m. gegužės mėn. Komisijos pasiūlyme jau numatyta labai sumažinti ERPF paketą. Kad būtų galima didinti vietos konkurencingumą, o ypač kaimo plėtrą, Taryba ir Parlamentas turėtų pasiekti protingą kompromisą, kuriuo būtų atsižvelgiama į tikruosius Europos regionų poreikius. Pasauliniu požiūriu Europos sanglaudos politika yra sėkmės modelis, ir tokia ji turėtų atsispindėti kitoje DFP. ■

Parama prie tvarios ekonomikos pereinantiems anglių pramonės regionams

Paskutiniuose Europos anglių gamybos regionuose užsidarant anglių kasykloms, ES teikia paramą, kad jų ekonomikos galėtų kuo sklandžiau pereiti prie tvaresnio ir žalesnio verslo, – ir teikia naujų galimybių skatinti augimą ir kurti darbo vietas.

A nksčiau anglis buvo viena iš svarbiausių Europos kuro rūšių. Tačiau Europos Sąjungai pereinant prie poveikį klimatui neutralizuojančios ekonomikos, kaip nustatyta neseniai paskelbtame Komisijos komunikate „Švari mūsų visų planeta. Strateginė klestinčios, modernios ir konkurencingos neutralizuoto poveikio klimatui Europos ekonomikos ateities vizija“, anglių gaminama ir naudojama vis mažiau.

Pertvarka jau smarkiai pasistūmėjo. 1990 m. anglis dabartinėje 28 ES šalyse sudarė beveik 41 % bendrojo energijos suvartojimo, o 2015 m. jų dalis sumažėjo iki 16%. Nepaisant laipsniško jų naudojimo mažėjimo nuo XX a. paskutiniojo dešimtmečio, anglis tebėra svarbios, ypač daugeliui 2004 m.

ir 2007 m. prie ES prisijungusių šalių. Šiuo metu likusiose aktyviose anglių kasybos įmonėse 41 regione dvylikoje ES šalių tiesiogiai dirba apie 185 000 europiečių. Dar 53 000 europiečių dirba anglimis kūrenamose jėgainėse (žr. skirsnį „Anglys Europos Sąjungoje. Trumpa apžvalga“).

Iš patirties žinome, kad be ilgalaikio plano ir pagalbinių priemonių pertvarka gali būti skausminga. Buvę anglių kasybos regionai dešimtmečius gali kentėti nuo struktūrinio nedarbo, o tai daro labai didelį socialinį poveikį žmonėms, jų bendruomenėms ir viešiesiems finansams.

Į tai atsižvelgdama Europos Komisija pradėjo iniciatyvą, pagal kurią daug anglių naudojantiems ir daug anglies dioksido išmetantiems regionams teikiama prie konkrečių poreikių pritaikyta parama.

Kartu ji taip pat pradėjo bandomuosius veiksmus dvylikoje atrinktų pramonės pertvarką vykdančių regionų. Šis bandomasis projektas padės išbandyti naujus pramonės pertvarkos

metodus ir suteiks Europos Komisijai informacijos, kuria bus galima grįsti politiką ir programas po 2020 m.

Šios papildomos iniciatyvos atveria naujų būdų spręsti problemas regionuose, pereinančiuose prie pažangesnės, žalesnės neutralizuoto poveikio klimatui ekonomikos, ypatingą dėmesį skiriant jų pažangiosios specializacijos strategijoms.

Jos taip pat padeda įgyvendinti ES viziją – modernizuoti Europos ekonomiką pereinant prie skaitmeninių technologijų, diegiant technologines ir socialines inovacijas, mažinant priklausomybę nuo iškastinio kuro ir kuriant žiedinę ekonomiką.

Išsamesnis straipsnis apie bandomuosius pramonės pertvarkos veiksmus bus paskelbtas viename iš būsimų žurnalo *Panorama* numerių. Šiame straipsnyje daugiausia dėmesio skiriama iniciatyvai, skirtai persitvarkantiems daug anglių naudojantiems ir daug anglies dioksido išmetantiems regionams.

Kad nė vienas regionas neliktų užnugaryje

ES yra įsipareigojusi užtikrinti, kad, pereinant prie tvarios visuomenės ir atsikant nuo iškastinio kuro priklausomos ekonomikos, nė vienas regionas neliktų užnugaryje. Pirmiausia sanglaudos politika remia struktūrinius ir ilgalaikius sprendimus įveikiant sunkumus, su kuriais regionai susiduria pereidami prie neutralizuoto poveikio klimatui ekonomikos. Sanglaudos politika, pagal kurią taikomas integruotas, konkrečioms vietoms pritaikytas požiūris ir pažangiosios specializacijos strategija, yra pagrindinė ES politikos priemonė įveikiant struktūrinius sunkumus, ypač pereinant prie švarios energijos. Ji įgyvendinama palaikant partnerystę su vietos subjektais ir laikantis holistinio požiūrio.

Siekama padėti regionams tapti atspariems ir prisitaikyti prie ekonominių, socialinių bei teritorinių pertvarkos pokyčių. Pavyzdžiui, priemonėmis remiamos MVJ, verslo inkubatoriai, inovacijos, pramonės atstovų ir mokslininkų bendradarbiavimas, pajėgumų stiprinimo gebėjimai, tvarus transportas, socialinė įtrauktis ir perėjimas prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos.

Imantis daugelio persitvarkantiems daug anglių naudojantiems ir daug anglies dioksido išmetantiems regionams skirtos iniciatyvos veiksmų, svarbiausias vaidmuo

tenka pažangiosios specializacijos strategijoms. Šios strategijos padeda regionams įvairinti ekonomiką ir vykdyti struktūrinę pertvarką, kuria remiama tvari anglių atsakiusi ekonomika.

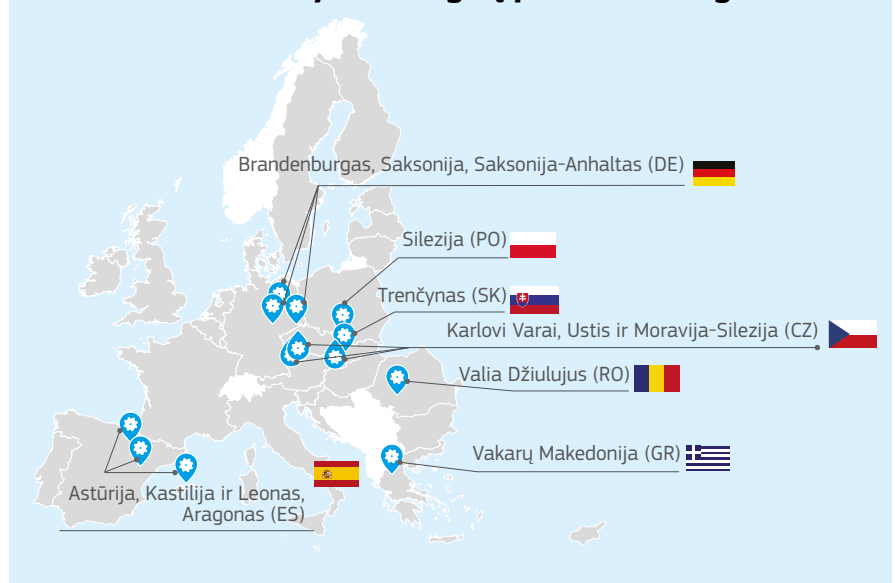
Šiomis priemonėmis sanglaudos politika labai padeda įgyvendinti persitvarkantiems daug anglių naudojantiems ir daug anglies dioksido išmetantiems regionams skirtą iniciatyvą tiek šalių komandoms, kurios suburtos, kad galėtų padėti konkrečioms bandomiesiems regionams, tiek įvairių suinteresuotųjų subjektų platformai, kurioje teikiama tolesnė prie konkrečių poreikių pritaikyta parama.

„ES yra įsipareigojusi užtikrinti, kad pereinant prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos nė vienas gyventojas ir nė vienas regionas neliktų užnugaryje“, – sako už regioninę politiką atsakinga Komisijos narė Corina Crețu. Pagal ES sanglaudos politiką daug investuojama į augimo skatinimą ir darbo vietų kūrimą anglių pramonės regionuose, padedant jiems nustatyti bei plėtoti naujas konkurencinio pranašumo sritis – kurias mes vadiname pažangiąja specializacija – ir į jas investuoti.“

Į konkrečius regionų poreikius atsižvelgiančios šalių komandos

Pagal pirmąją iniciatyvos kryptį šalių veiksmų komandos dalijasi praktine patirtimi ir konsultuoja prie konkrečios kiekvieno regiono padėties, išsivystymo lygio ir augimo strategijos pritaikyto finansavimo klausimais. 2017 m. ir 2018 m. Europos Komisija, atsižvelgdama į prašymus, įsteigė kelias tokias komandas. Joms pavesta remti persitvarkančius bandomuosius anglių pramonės regionus.

Persitvarkantys ES anglių pramonės regionai

Šiuo metu prie konkrečių poreikių pritaikyta parama pagal šią iniciatyvą teikiama trylikoje bandomųjų regionų septyniose ES šalyse: Silezijoje (Lenkija), Trenčyne (Slovakija), Vakarų Makedonija (Graikija), Valia Džiulujuje (Rumunija), Karlovi Varuose, Ustyje ir Moravijoje-Silezijoje (Čekija), Brandenburge, Saksonijoje, Saksonijoje-Anhalte (Vokietija) ir Astūrijoje, Kastilijoje ir Leone bei Aragone (Ispanija).

Siekdamos parengti pragmatiškus struktūrinės pertvarkos keliamų uždavinių sprendimus, komandos tvirtai bendradarbiauja su regioninėmis ir nacionalinėmis valdžios institucijomis ir kitais susijusiais subjektais. Jos padeda rengti strategijas ir projektus, kad ekonomikos įvairinimo ir technologijų pertvarkos procesas galėtų vykti sparčiau. Komandos taip pat teikia regionams gaires, kaip kuo geriau pasinaudoti esamu finansavimu, savo pažangiosios specializacijos strategijomis, skatinti novatoriškas įmones ir įgyvendinti priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo strategijas.

Šios strategijos gali apimti įvairinimą, kad, pavyzdžiui, persitvarkant būtų galima naudoti švarios energijos šaltinius. Pagal projekto iniciatyvas buvusiose anglių kasyklose gali būti statomi geoterminės energijos įrenginiai, investuojama į elektromobilumą, skaitmeninimą ir duomenų centrus, kuriami inovacijų parkai, steigiamos vietos energijos bendrijos ir plėtojama turizmo bei žemės ūkio veikla. Jos gali atitikti reikavimus naudotis esamu ES finansavimu.

Jis taip pat apima finansavimą sanglaudos politikos lėšomis, kuriuo užtikrinama stabili ilgalaikė investavimo sistema ir jau sprendžiama daug šiuose regionuose patiriamų sunkumų. Be to, ji galima lanksčiai keisti (perprogramuojant) atsižvelgiant į atsiradusius naujus poreikius arba netikėtus įvykius.

Paskui bandomieji regionai šio darbo patirtimi dalijasi Anglių pramonės regionų pertvarkos platformoje.

Dalijimasis patirtimi

2017 m. pabaigoje įsteigta platforma suburia regionų ir nacionalinius atstovus, socialinius partnerius, pramonės atstovus ir pilietinę visuomenę, kad jie galėtų dalytis geriausia patirtimi ir mokytis vieni iš kitų. Ji suteikia galimybę gauti techninės paramos, stiprinti gebėjimus ir dalytis patirtimi su kitais Europos regionais.

Europos Komisijos ekspertai padeda teikdami paramą ir priemones, pavyzdžiui, sudarydami sąlygas keistis žiniomis arba teikdami techninę paramą, kad būtų lengviau rengti darnią pertvarkos strategiją.

Jie pastebėjo didelę ES šalių ir persitvarkančių anglių pramonės regionų motyvaciją rengti strategijas ir imtis konkrečių veiksmų. Dalyviams gali būti teikiama įvairi nauda, pavyzdžiui, padedama tikslinti strategijas ir projektų idėjas, kuriomis galima pradėti pertvarkos procesą, o per tikslingas diskusijas su Komisija ir išorės ekspertais teikiami atsiliepimai apie įvairią ES politiką, programas, fondus ir finansavimą.

Praktines žinias platformos dalyviams teikia dvi darbo grupės. Jos lengvina dialogą gerosios patirties, projektų idėjų ir regioninių strategijų klausimais. Jos taip pat steigia į projektus orientuotas laboratorijas, kuriose dalyvauja Komisijos atstovai ir išorės ekspertai.

Anglių atsisakiusios ekonomikos ir struktūrinės pertvarkos darbo grupė dirba su strategijomis ir projektais, kuriais pirmiausia siekiama įvairinti anglių pramonės regionų ekonomiką. Energijos sistemos pertvarkos ir švaraus oro darbo grupė daugiausia dėmesio skiria strategijoms ir projektams, kuriais gerinama oro kokybė ir su ilgalaikė ES neutralizuoto poveikio klimatui ekonomikos vizija suderinamos anglių pramonės grindžiamos technologijos.

Pagal persitvarkantiems daug anglių naudojančioms ir daug anglies dioksido išmetantiems regionams skirtą iniciatyvą taip pat taikomos kitos priemonės. Komisija stengiasi pritraukti tarptautinių investuotojų, kurie galėtų teikti finansavimą projektams tiksliniuose anglių pramonės regionuose. Pavyzdžiui, vieną tokią partnerystę ji yra užmezgusi su JAV investuotoju Michael Bloomberg ir „Bloomberg Philanthropies“.

Už energetikos sąjungą atsakingas Europos Komisijos pirminko pavaduotojas Maroš Šefčovič sako, kad siekiama paversti Europos Sąjungą tarptautiniu regionų pertvarkos ekspertinių žinių centru ir stiprinti daugiašalį bendradarbiavimą.

„Klimato politika prasideda mūsų regionuose“, – sako Komisijos narys M. Šefčovič. – Todėl pradėjome teikti struktūrinę paramą daug anglių naudojančioms ir daug anglies dioksido išmetantiems regionams, siekdami remti jų ekonomikos modernizavimą ir mažinti socialinį perėjimo prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų poveikį. Taip rūpinamės žmonių sveikata, jų darbo vietomis ir ateities galimybėmis.“

Anglių pramonės regionų pertvarkos platformai vadovauja Europos Komisijos Energetikos generalinis direktoratas, tvirtai bendradarbiaudamas su Regioninės ir miestų politikos bei Mokslinių tyrimų ir inovacijų generaliniais direktoratais, kurių atstovai yra bendri darbo grupių pirmininkai.

2019 m. pradžioje bus įsteigtas specialus sekretoriatas, teikiantis priemonių rinkinius, gaires ir techninę paramą visiems daug anglių naudojantiems ir daug anglies dioksido išmetantiems regionams visoje ES, kad jie galėtų plėtoti ir įgyvendinti savo pertvarkos strategijas ir susijusius projektus.

Finansavimas persitvarkantiems daug anglių naudojantiems ir daug anglies dioksido išmetantiems regionams teikiamas, pavyzdžiui, pagal sanglaudos politiką, programas „Horizontas 2020“ bei LIFE ir iš Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://bit.ly/2pZbfyV>

Anglys Europos Sąjungoje Trumpa apžvalga

ENERGIJOS SUVARTOJIMAS

1990 m.
41 % anglių

2015 m.
16 % anglių

**207 anglimis kūrenamos
jėgainės** 21 ES šalyje

6 šalims anglių reikia
gaminant bent **20 % savo
energijos** (Bulgarijai, Čekijai, Vokietijai,
Graikijai, Lenkijai ir Slovakijai)

128 anglių kasyklos
12 ES šalių
41 regione

**185 000 europiečių
tiesiogiai dirba** anglių kasyklose

53 000 darbuotojų
anglimis kūrenamose jėgainėse

215 000 netiesioginių darbo vietų
priklauso nuo **su anglimis susijusios veiklos**

Šaltinis – „ES anglių pramonės regionai. Galimybės ir būsimi iššūkiai“, Jungtinis tyrimų centras.

Sanglaudos politikos parama kalnams, saloms ir retai apgyvendintoms vietovėms

Pagal sanglaudos politiką ypatingas dėmesys skiriamas didelių ir nuolatinių gamtinių arba demografinių trūkumų turintiems regionams, pavyzdžiui, kalnams, saloms ir retai apgyvendintoms vietovėms (SESV 174 straipsnis).

2014–2020 m. ESI fondų regulavimo sistemoje nustatytos tokios nuostatos, kaip nukrypimas į paramos telkimą pagal temas arba bendro finansavimo normos tikslinimas, siūlomos kelios galimybės geriau atsižvelgti į šių vietovių poreikius ir remti jų potencialą.

2014–2020 m. savo programavimo dokumentuose (partnerystės sutartyse) su salomis, kalnais arba retu apgyvendinimu susijusius sunkumus nurodė 15 valstybių narių. Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas pavedė ekspertams parengti analizę, kad gautų išsamių žinių

apie tai, kaip šios valstybės narės 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu naudojasi galimybėmis remti ir gerinti salų, kalnuotų ir retai apgyvendintų vietovių vystymąsi pagal ES sanglaudos politiką.

Ekspertinės geografinių ypatumų analizės „Kalnai, salos ir retai apgyvendintos vietovės. 2014–2020 m. sanglaudos politika“ autorė **Gilda Carbone** aptaria pagrindines savo tyrimo išvadas, kurios buvo pristatytos per 2018 m. Briuselyje vykusių Europos regionų ir miestų savaitę.

Kokio požiūrio valstybės narės laikėsi geografinių ypatumų turinčių teritorijų atžvilgiu?

Tyrimą vykdėme kartu su atitinkamomis vadovaujančiosiomis institucijomis įvairiose valstybėse narėse ir nustatėme, kad jų požiūriai ir suvokimas skiriasi. Kiekviena šalis su geografinių ypatumų turinčiomis teritorijomis tvarkėsi skirtingai: taikė joms specialias veiksmų programas (pvz., Graikijos regioninę programą „Pietų Egėjo

salos“ arba Ispanijos veiksmų programą „Balearų salos“) arba įtraukė jas į platesnes programas (pvz., Prancūzijos veiksmų programą „Lotaringija ir Vogėzų masyvas“).

Į ypatingus šių teritorijų poreikius, nors jie ne visada buvo aiškiai nurodyti specialiame partnerystės sutarčių ir veiksmų programų skirsnyje, paprastai buvo atsižvelgiama, jie buvo įtraukiami į programavimo dokumentus, o kai kada jiems taikytos integruotos teritorinės priemonės.

Kokius nustatėte pagrindinius su kalnais, salomis ir retai apgyvendintomis vietovėmis susijusius sunkumus?

Paprastai svarbiausias geografinių ypatumų turinčių vietovių prioritetą yra aplinkos išsaugojimas ir apsauga. Vienas iš didžiausių sunkumų yra nustatyti tinkamą pusiausvyrą tarp, viena vertus, aplinkos apsaugos ir išteklių naudojimo efektyvumo ir, kita vertus, socialinių ir ekonominių augimo bei vystymosi veiksmų.

Kitos svarbios sritys, kuriose reikia imtis veiksmų, yra fizinis ir skaitmeninis sujungiamumas, geresnės galimybės naudotis viešosiomis paslaugomis ir atsinaujinančiųjų išteklių energija.

Kaip valstybės narės naudojosi galimybėmis pagal 2014-2020 m. sanglaudos politikos reguliavimo sistemą?

2014–2020 m. ESI fondų reglamentais suteiktomis galimybėmis (t. y. leidžiančia nukrypti nuostata, pagal kurią paramą galima telkti pagal temas, galimybė tikslinti bendro finansavimo normą ir kt.) naudotasi mažai. Šiomis nuostatomis naudotasi labai ribotai ir atrodė, kad jos yra nereikalingos (t. y. padidėjus bendro finansavimo normoms mažėjo bendrosios nacionalinės viešosios investicijos).

Dėmesys geografinių ypatumų turinčioms teritorijoms įgyvendinimo etape kai kada buvo užtikrintas kitais būdais, pavyzdžiui, šioms vietovėms skirtiems projektams atrankos etape skiriant papildomų taškų (t. y. pagal Italijos veiksmų programą „Friulis-Venecija Džulija“). Taip pat radome puikių pavyzdžių, kad kuriamos specialios finansinės priemonės (pvz., Bornholmo salai Danijoje parengta nacionalinė finansinė priemonė arba įmonės „Almi Invest“ Švedijoje valdoma finansinė priemonė) ir rengiamos integruotos vietos strategijos, kuriomis siekiama spręsti konkrečias problemas, taip pat susijusias su salų, kalnuotomis arba retai apgyvendintomis teritorijomis (pvz., Portugalijos strategija „Provere“ arba Italijos strategija „Vidinės vietovės“).

Ar dabartiniu programavimo laikotarpiu pastebimas programavimo ir įgyvendinimo tęstinumas ir nuoseklumas?

Planavimas partnerystės sutartyje ir programavimas veiksmų programoje pasižymi pakankamu tęstinumu ir nuoseklumu, bet kai ką būtų galima tobulinti, pirmiausia kalbant apie konkretų įgyvendinimą ir specialių konkursų dėl tikslinių šioms vietovėms skirtų projektų rengimą.

Ekspertinėje analizėje taip pat nustatyti kiekvienos teritorijų kategorijos (kalnų, salų ir retai apgyvendintų vietovių) gerosios patirties projektai. Jie buvo atrinkti iš visų tinkamų projektų, apie kuriuos pranešė atrinktų veiksmų programų vadovaujančiosios institucijos.

Kokios yra pagrindinės užduotys 2021-2027 m. sanglaudos politikai geografinių ypatumų turinčių teritorijų atžvilgiu?

Sanglaudos politika ir toliau turėtų atlikti svarbų vaidmenį remiant kalnus, salas ir retai apgyvendintas vietoves. Geografinių ypatumų turinčios teritorijos nėra vienas blokas. Todėl taikant konkrečią vietą grindžiamą požiūrį tikrai padedama didinti teritorinę geografinių ypatumų turinčių teritorijų sanglaudą, nes pagal jį atsižvelgiama į vietos ir regionų poreikius, didinami konkretūs šių teritorijų pranašumai ir siekiama atskleisti su jais susijusias galimybes.

Būsima reglamentais turėtų būti kuriama lanksti, paprasta ir palanki aplinka, kurioje būtų galima atsižvelgti į

geografinių ypatumų turinčių teritorijų poreikius ir sunkumus. Atsižvelgti į šių vietovių poreikius galima įvairiai (integruotomis teritorinėmis investicijomis, bendruomenės inicijuota vietos plėtra, finansų inžinerijos priemonėmis, atrankos etape skiriant papildomų taškų projektams geografinių ypatumų turinčiose vietovėse ir pan.). Kai reikia, atsiranda ir priemonių!

Kas, remiantis ilgalaike Jūsų regioninės politikos patirtimi, yra svarbiausia siekiant padėti atskleisti šioms vietovėms savo potencialą?

Labai svarbu laikytis integruoto požiūrio, ypač geografinių ypatumų turinčiose teritorijose. Intervenciniai veiksmai gali būti veiksmingesni jų imantis skirtinguose, bet tarpusavyje susijusiuose sektoriuose.

Rengti tikslingas ir gausnes integruotas teritorines strategijas ir finansines priemones gali būti lengviau bekeičiant gerą patirtimi ir žiniomis panašių sunkumų patiriantiems (t. y. salų, kalnuotiesiems ir pan.) regionams ir šalims. Labai svarbu mokytis vieniems iš kitų.

Be to, svarbus vaidmuo tenka Europos teritorinio bendradarbiavimo programoms ir makroregioninėms strategijoms, nes dauguma šių teritorijų yra prie pat ES šalių sienų, todėl koordinuotas požiūris galėtų tikrai suteikti papildomas vertės. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://bit.ly/2B9cn6c>

SUSTABDYTOS AKIMIRKOS

Pagrindinė šių metų renginio vieta buvo Briuselio pastatų komplekse „Mont des Arts“ veikiantis konferencijų centras „Square“

Pirmininko pavaduotojas Maroš Šefčovič ir Komisijos narė Corina Crețu per aukšto lygio renginį „Energetikos sąjunga nestovi vietoje. Sanglaudos politika remia persitvarkančius anglių pramonės regionus“

2018 M. EUROPOS REGIONŲ IR MIESTŲ SAVAITĖ

Daugiau kaip 6 000 dalyvių ir 300 partnerių iš daugiau kaip 140 Europos regionų ir miestų pritraukusią šiųmetę Europos regionų ir miestų savaitę galima laikyti viena iš sėkmingiausių iki šiol vykusių. Trumpai apžvelgiame įvairius renginius, praktinius seminarus, parodas ir pristatymus, kuriais prisidėta prie diskusijų apie stiprios sanglaudos politikos vaidmenį sprendžiant būsimus sunkumus Europos Sąjungoje.

DAUGIAU INFORMACIJOS

https://europa.eu/regions-and-cities/_en

2019

Jau patvirtinta, kad 2019 m. Europos regionų ir miestų savaitė vyks **2019 m. spalio 7-10 d.**

17-osios **#EURegionsWeek** partneriai kviečiami teikti **pasiūlymus** dėl sesijų (praktinių seminarų, pokalbių regionų tema, dalyvaujanųjų laboratorijų arba pristatymų su klausimų ir atsakymų valandėle) ir (arba) parodų ar galimų degustacijų Agoros kaime. Paraiškas galima teikti nuo **2019 m. sausio 30 d. iki 2019 m. kovo 29 d.**

12-iesiems **Regiostars** apdovanojimams dėl **kiekvienos programos** bus galima siūlyti iki **5 įrašų**, neatsižvelgiant į kategoriją. Konkursą **vasario 19 d.** atidarys Komisijos narė C. Crețu kartu su savo kolega V. Andriukaičiu. Paraiškų teikimo termino pabaiga – **gegužės 9 d.**

3-ioji programa **#Youth4Regions** bus pradėta **balandžio 8 d.** Joje galės dalyvauti žurnalistikos studentai ir neseniai studijas baigę absolventai. Paraiškas galima teikti iki **liepos mėn. vidurio.**

Užsisakykite naujienlaiškį ir gaukite naujausią informaciją: https://europa.eu/regions-and-cities/home_en

Praktinio seminaro „Sveikatos ateitis Europoje“ pertraukėlė

Dalyviai dalijasi mintimis per praktinį seminarą „Socialinė ekonomika ir verslumas ES regionuose“

Jauni pranešėjai diskusijose „Jaunimo įsitraukimo svarba vidutinio dydžio miestuose“

Visų žvilgsniai nukreipti į kampanijos „#EUandME“ ekraną, kuriame pristatomi penki trumpametražiai filmai, pasakojantys apie tai, kaip Europos Sąjungos suteiktos teisės ir pranašumai gerina mūsų kasdienybę

Dėmesio centre – iniciatyvos „Inovatyvūs miestų veiksmiai“, pagal kurią miestams teikiami išskiliai inovatyviems projektams finansuoti, nugalėtojai

Komisijos narės C. Crețu ir 2018 m. žiuri narių plojimai šių metų „RegioStars“ nugalėtojams

Plačios šypsenos Portugalijos „Verslo ir bendrų paslaugų centrai“ – „RegioStars 2018“ kategorijos „Parama pažangiai pramonės pertvarkai“ nugalėtojui

Lankydami „Greenbizz“ dalyviai susipažįsta su tvarios ekonomikos projektų rėmimo infrastruktūra ir paslaugomis

Pamatyk pats – betarpiška patirtis teritorinės plėtros parodose

URBACT „Miesto centre“ įkurta virtualiosios realybės erdvė, susitikimų bei žaidimų kampelis ir atvirasis teatras

Kenneth iš Airijos ir Susann iš Estijos pasakoja per kelionių projektą patirtus nuotykius

Buęs JAV ambasadorius Europos Sąjungoje Anthony Gardner išskilingai užbaigia itin sėkmingą ERMS

Kai sanglaudos politikos formuotojai susitinka su jaunais mokslininkais

Wolfgang Petzold ir Madeleine Nygrund pristato 6-uosius ES sanglaudos politikos meistriškumo kursus, kurie buvo surengti per spalio 8-11 d. Briuselyje vykusią 2018 m. Europos regionų ir miestų savaitę.

„**M**eistriškumo kursai labai naudingi tuo, kad galima susipažinti su institucijomis ir jų darbu, pažinti ES institucijų atstovus, sužinoti, kokius klausimus jie sprendžia ir kaip jie juos sprendžia. Tai labai unikali galimybė iš daugybės siūlomų doktorantūros kursų.“ Ši vieno iš trisdešimties neseniai surengtus ES sanglaudos politikos meistriškumo kursus lankiusių doktorantų ir pradedančiųjų mokslo darbuotojų citata puikiai apibūdina šio unikalaus formato tikslą – formato, kuris į „#EURegionsWeek“ jau buvo įtrauktas šeštus metus.

ES sanglaudos politikos poveikio vertinimas visada buvo vienas iš šių kursų rengimo principų. Todėl nieko nuostabaus, kad apie 800 iš 6 000 kasmet į Europos regionų ir miestų savaitę susirenkančių dalyvių dirba mokslinių tyrimų srityje. Taip ši savaitė tampa vienu iš kasmetinių pasaulio susitikimų, į kuriuos susirenka daugiausiai miestų ir regioninės politikos srityje dirbančių akademikų. Meistriškumo kursai sumanyti siekiant perspektyviausiems iš jų suteikti galimybę Briuselyje pabendrauti su ES sanglaudos politikos formuotojais.

Jų koncepcija buvo parengta 2013 m., kai Europos Komisijos Regioninės ir miestų plėtros generalinis direktoratas ir Europos regionų komitetas ėmėsi bendros veiklos su Regioninių tyrimų asociacija (RSA). Nuo 2015 m. prie organizatorių konsorciumo prisijungė Europos regionų plėtros mokslų asociacija (ERSA), Europos planavimo mokyklų asociacija (AESOP) ir Europos Parlamento tyrimų tarnyba (EPRS).

Puiki galimybė

Iki kiekvienų metų gegužės mėn. pradžios dėl dalyvavimo penkių dienų renginyje varžosi 80–120 kandidatų. Jie turi būti doktorantai arba docentai ir turi atsiųsti savo darbo, kurio galutinę versiją jie turės pristatyti diskusijoms per meistriškumo kursus, santrauką. Nuo 2013 m. šiuose kursuose dalyvavo 180 dalyvių. Surengta jų apklausa patvirtino, kad labiausiai jie vertina galimybę geriau suprasti ES institucijas ir prisijungti prie tarptautinės mokslinių tyrimų bendruomenės. Buvę meistriškumo kursų studentai yra kartu paskelbę straipsnių bei knygų ir tęsia docentų arba mokslininkų karjerą tarptautiniuose projektuose.

2018 m. kursus lankiusių 30 doktorantūros studentų ir pradedančiųjų mokslo darbuotojų atvyko iš 13 ES valstybių narių ir dviejų ES nepriklausančių šalių (Albanijos ir Jungtinių Amerikos

Wolfgang Petzold

Europos regionų komiteto direktoriaus pavaduotojas

Valstijų). Jų darbuose, kurie apibendrinti (neviešoje) 334 puslapių „knygoje“, pirmiausia nagrinėjamos trys temos: 1) naujoviškas valdymas ir institucijų ryšiai; 2) teritorinė sanglauda ir bendradarbiavimas ir 3) politikos veiksmingumas sprendžiant vystymosi sunkumus Europos regionuose. Per savaitės pradžioje vykusias sesijas jie sulaukė atsiliepimų iš dvylikos diskusijose dalyvavusių Europos Komisijos, Europos Parlamento ir Regionų komiteto atstovų.

Visapusiška darbotvarkė

Per vėliau vykusias sesijas, ekspertų diskusijas, „pasaulio kavinės“ susitikimus ir neoficialius debatus buvo galima susitikti su 30 ES politikos formuotoju, pareigūnų ir žinomų akademikų. Vienas iš renginio akcentų buvo ekspertų diskusijos apie ES sanglaudos politikos ateitį su Europos Parlamento nare ir Regioninės plėtros komiteto pirmininke Iskra Mihaylova, Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato generaliniu direktoriumi Marc Lemaître ir dabartiniu ES Tarybos Struktūrinių priemonių darbo grupės pirmininku Johannes Roszbacher. Per Europos politikos tyrimų centro Glasgove ir Delfte direktoriaus profesoriaus John Bachtler vedamas diskusijas aptarta derybų dėl 2021–2027 m. reglamentų dinamika ir šios srities faktų bei mokslinių tyrimų vaidmuo. Per kitas sesijas dalyviai galėjo

Madeleine Nygrund

*Europos regionų komiteto
Komunikacijos departamento administratorė*

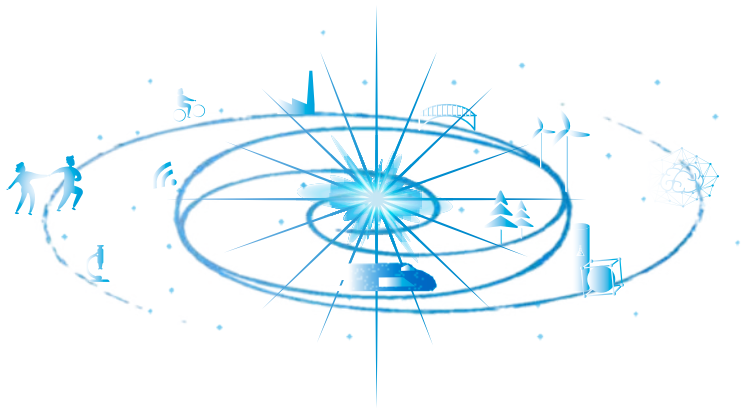
aptarti Europos Parlamento tyrimų tarnybos (EPRS) darbą ir tarptautinių mokslinių tyrimų projektų sunkumus. Siekiant išvengti ilgos vienkryptės komunikacijos, pusė kiekvienos sesijos paprastai skiriama diskusijoms ir bendravimui.

Vertindami meistriškumo kursus dalyviai labai teigiamai įvertino programą, jos organizavimą ir svarbą būsimai jų karjerai. Jie labai vertino susitikimus su ES institucijų atstovais ir galimybę daugiau sužinoti apie sąsajas tarp mokslinių tyrimų, įskaitant jų pačių tyrimus, ir politikos formavimo.

Taigi meistriškumo kursai yra unikalus formatas, suburiantis labai motyvuotus jaunos mokslininkus ir įvairių institucijų suinteresuotųjų politikos formuotojų, pareigūnų bei akademikų bendruomenę. Tai ilgalaikė investicija, padedanti gerinti ES sanglaudos politikos mokslinių tyrimų kokybę. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://bit.ly/2DQi1fQ>

„RegioStars 2018“

Per Europos Komisijos „RegioStars“ apdovanojimus dėmesio centre vėl sublizgėjo inovatyviausi Europos regionų projektai. Nugalėtojus paskelbė Komisijos narė C. Crețu per spalio 9 d. Briuselyje 2018 m. ES regionų ir miestų savaitės metu vykusią išpūdingą ceremoniją. Apdovanojimai skirti penkiose kategorijose: pramonės pertvarka, mažo anglies kiekio technologijų ekonomika, galimybės naudotis viešosiomis paslaugomis, migracijos problemos ir kultūros paveldas. Jaudulį padidino tai, kad iš 21 per viešąjį balsavimą atrinkto finalisto buvo paskelbtas šeštasis nugalėtojas.

Aukštosios technologijos kaimo ekonomikoje, Fundaunas (Portugalija)

Vykdydamas projektą „Verslo ir bendrų paslaugų centras“ (CNSP), nedidelis kaimiškas Fundauno miestas pritraukia investicijų, kuria darbo galimybes ir skatina inovacijas. Jis sukūrė verslo centrą, ugdo gebėjimus ir teikia švietimui skirtomis informacinėmis technologijomis (TICE) grindžiamą paramą verslui. Drašios investicijos į aukštasias technologijas apsimokėjo. Centras pritraukė 14 specializuotų įmonių, sukūrė 500 aukštos kvalifikacijos darbo vietų, įsteigė 68 pradedančiąsias įmones ir pradėjo 200 privačių investicijų projektų įvairiuose – senuose ir naujuose – sektoriuose.

Perdirbami skudurai tampa turtais, Helsinkis-Ūsima (Suomija)

Taikant procesų demonstravimo sistemą, kuri buvo sukurta vykdant projektą „TeKiDe“, medvilninės tekstilės atliekos perdirbamos į naują pluoštą. Atliekant bandymus šioje demonstracinėje platformoje iš senos medvilninės tekstilės pagamintas į viskozę panašus pluoštas. Pluoštas buvo pakankamai kokybiškas, kad galėtų būti panaudotas nacionaliniam šventiniam renginiui skirtai suknelei. Ateityje ši demonstracinė platforma padės sparčiau plėtoti tvarius celiuliozės pluošto regeneravimo procesus ir spręsti su tekstilės atliekų perdirbimu ir apdorojimu susijusius klausimus.

Bandomasis socialinio būsto projektas mieste, Ostrava (Čekija)

Ostravos miestas pradėjo taikyti bandomąją socialinio būsto sistemą privataus būsto negalintiems įsigyti žmonėms, nes Čekija kol kas neturi nacionalinio socialinio būsto įstatymo. Bendradarbiaudamas su savo rajonais jis parengė prašymo skirti socialinį būstą ir būsto stokos vertinimo procedūras. Prireikus nuomininkai taip pat gauna socialinių tarnybų paramą. Kol kas pagal šį projektą šeimos apgyvendintos 105 butuose – 5 butuose, skirtuose į ekstremalią situaciją patekusiems žmonėms, ir 100 socialinių butų –, o nuomininkai teikia atsiliepimus, į kuriuos atsižvelgiant šią sistemą galima optimizuoti.

Vieno langelio principu veikiantis pabėgėlių integracijos centras, Mursija (Ispanija)

Mursijos regiono užimtumo ir mokymo tarnyba su NVO sudarė protokolą, kad galėtų padėti pabėgėliams integruotis. Pagal šį protokolą koordinuojamos užimtumo bei socialinės paslaugos ir NVO veikla, kad teikiant veiksmingesnę visapusišką pagalbą pabėgėliams būtų galima padėti tapti nepriklausomais vietos bendruomenių nariais. Siekiant mažinti stresą ir didinti sėkmės galimybes, pabėgėliams teikiamos asmeninės konsultacijos, rengiami profesinio mokymo bei kalbos kursai ir taip padedama lengviau susirasti darbą ir kurti naują gyvenimą.

Geresnės galimybės susipažinti su Velso paveldu, „Nant Gwrtheyrn“, Velsas

Pagal renovacijos projektą apleistame XIX a. karjero kaime „Nant Gwrtheyrn“ modernizavus valų kalbos centrą, įkurtas populiarus Velso paveldo ir turizmo centras. Naujas į centrą vedantis kelias, kalbų mokymo patalpos, švietimo centras, kavinė, pokylių salė ir renovuotos turistų apgyvendinimo patalpos visus metus laukia svečių vaizdingoje pakrantės vietovėje. Dabar centre „Nant Gwrtheyrn“ dirba daugiau kaip 30 darbuotojų, per metus apsilanko daugiau kaip 50 000 lankytojų, o 2018 m. centro apyvarta siekė daugiau kaip 1,7 mln. EUR.

Atkuriamas Iljavo porceliano praeitis, Iljavas (Portugalija)

Porcelianas yra svarbi pramonės paveldo dalis Iljave, kuriame nuo 1842 m. veikia porceliano fabrikas „Fábrica da Vista Alegre“. Vykdamas šį projektą, atkuriamas ir išplėstas muziejus „Vista Alegre“, kad jame būtų galima geriau demonstruoti jo pramonės istoriją ir unikalią daugiau kaip 30 000 XIX a. ir XX a. porceliano eksponatų kolekciją. Dabar muziejus beveik 20 kartų didesnis nei buvo iš pradžių. Taip pat renovuoti netoliese esantys kopyčia ir teatras, kuriuose galima rengti kultūros bei privačius renginius ir taip skatinti turizmą regione.

RAKTAI Į SĖKMĘ

Nugalėjo tvarūs, integruoti, dalyvaujant bendruomenei arba suinteresuotiesiems subjektams parengti projektai. Todėl daugelis iš jų buvo tokie sėkmingi, kad dabar iniciatyvos įtraukiamos į nacionalinę viešąją politiką arba gerina regionų, kuriuose jos įgyvendinamos, reputaciją. Projektams, kuriais siekta pakeisti neigiamas tendencijas, – siekiant iš naujo įtikinti, kodėl verta apsilankyti tam tikroje kultūros vietovėje, arba ieškant būdų, kaip išspręsti technines problemas, – taip pat buvo svarbios inovacijos.

„Rizikuok ir ieškok sprendimų.“

„TeKiDe“, Suomija

„Prie mūsų sėkmės labai prisidėjo bendruomenės dalyvavimas ...“

Verslo ir bendrų paslaugų centras,
Fundaunas (Portugalija)

KĄ PASIIMAME IŠ APDOVANOJIMŲ?

Pirmiausia, vykdant projektus, buvo galima pamatyti, kokį poveikį Europos lėšos turėjo bendruomenėms ir sprendžiant įvairius klausimus. Per apdovanojimus taip pat buvo galima daugiau sužinoti apie kitus regionus ir apie tai, kaip sprendžiamos kitos problemos. Nugalėtojai mėgavosi kūrybiška renginio dvasia, kurioje jie dalijosi idėjomis, patirtimi ir noru kurti naujus dalykus. Iš ceremonijos jie išėjo sustiprinę savo ryšius su įvairiais dalyviais ir padarę žingsnį dirbti toliau.

„Buvo puiku susitikti su panašių sunkumų patiriančiais žmonėmis iš visos ES.“

„Nant Gwrtheyrn“, Velsas (Jungtinė Karalystė)

„Galėjome stebėti, kaip Europos fondai tampa teigiamo poveikio realijomis.“

Ostravos miestas, Čekija

KAS TOLIAU?

Visiems projektų rengėjams buvo svarbi parama jų projektams ir per apdovanojimus sulauktas tarptautinis pripažinimas. Asmeniškai daugelis jų jautėsi pagerbti matydami, kad Europos Komisija vertina jų darbą. Nugalėtojai sakė, kad išskirtinis dėmesys padidino jų matomumą, todėl bus lengviau demonstruoti sprendimus, skatinti veiklą ir ieškoti naujų galimybių, įskaitant naujus partnerius. Jie tikisi plėsti savo veiklą ir taip kurti tvarią, klestinčią ateitį.

„Apdovanojimas sustiprina mūsų pastangas spręsti migracijos sunkumus.“

Mursijos regiono užimtumo ir mokymo tarnyba
(Ispanija)

„Laimėtas publikos apdovanojimas ... paskatins daugiau žmonių apsilankyti Iljave.“

Iljavo savivaldybė (Portugalija)

ŽINIASKLAIDOS PROGRAMA „YOUTH4REGIONS“

Žiniasklaidos programa „Youth4Regions“ remia regionine politika besidominčių ateinančios kartos žurnalistų mokymąsi. Šie jauni europiečiai raginami skleisti informaciją apie ES finansuojamus projektus.

Anina Vontavon straipsnis yra antrasis iš keturių tekstų, laimėjusių jauniems žurnalistams skirtą žiniasklaidos programos „Youth4Regions“ tinklaraščių konkursą.

Kūrybiška mažųjų įmonių inovacijų dvasia

Ūkis svarsto, kaip naujoviškai perdirbti savo užaugintus obuolius. Šis įmonėms būdingas inovacijų procesas paprastai vyksta už uždarytų durų ir dažnai siejamas su didelėmis išlaidomis.

Vykstant globalizacijai ir atsiveriant rinkoms, mažosioms įmonėms itin dažnai sunku išlikti konkurencingoms. Dėl to gali kilti ypač didelių sunkumų tokiuose regionuose, kaip Pietų Tirolis, kuriuose dėl vyraujančių ekonomikos sąlygų labai svarbus vaidmuo tenka mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ). Pietų Tirolyje veikia beveik 44 000 įmonių. 99,3% jų yra MVĮ. Jose dirba daugiau kaip trys ketvirtadaliai privačiojo sektoriaus Pietų Tirolio darbuotojų. Šių įmonių apyvarta 2014 m. siekė 23,1 mlrd. EUR.

Todėl 2012 m. didžiausia Pietų Tirolio prekybos asociacija „Ivh - Wirtschaftsverband für Handwerker“ kartu su Miuncheno inovacijų agentūra „Hyve AG“ pradėjo projektą „Pietų Tirolio atvirosios inovacijos“. Dalyvaudamos šiame projekte MVĮ interneto platformoje gali skelbti savo idėjas ir susijusias problemas, kad jas padėtų išspręsti su įmone nesusiję žmonės. Siekiama padėti įmonėms kiekviename su inovacijomis susijusiame procese: idėjų rinkimo, įgyvendinimo arba naujų jau užbaigtiems projektams taikyti skirtų sričių paieškos.

Anina šiuo metu baigia studijuoti pagal magistrantūros programą „Europos studijos“

Vokietijos Bochumo Rūro universitete, bet palaiko artimus ryšius su savo gimtine. 25-metė žurnalistė rašo Italijos šiaurėje esančio savo gimtojo miesto Brizeno vietos laikraščiu. Ateityje ji tikisi daugiausia dėmesio skirti pranešimams Europos klausimais.

» Palyginti nedidelėmis įmonių išlaidomis galima surinkti daugiausia idėjų. «

„Pietų Tirolio atvirųjų inovacijų“ koncepcija veikia panašiai kaip ir dauguma socialinės žiniasklaidos portalų: norint pristatyti savo idėjas, galima užsiregistruoti platformoje ir dalyvauti konkursuose. Palyginti nedidelėmis įmonių išlaidomis galima surinkti daugiausia idėjų. Nugalėtojai laimi ne tik tai, kad įgyvendinamas jų projektas, bet ir gauna dar vieną prizą: paprastai galimybę praleisti savaitgalį viename iš Pietų Tirolio sveikatingumo viešbučių arba nepiniginį prizą.

Projektą finansuoja viešasis sektorius. Projektas „Pietų Tirolio atvirosios koncepcijos“ įtrauktas į veiksmų programą „Regionų konkurencingumas ir užimtumas“, o kartu ir į Europos regioninės plėtros fondą. 2007-2013 m. laikotarpiu projektams remti panaudota 70 mln. EUR, o 2014-2020 m. laikotarpiu planuojama panaudoti 136 mln. EUR. ■

Regionų lygmeniu stengiamasi sukurti vienodas ekonomines sąlygas tiek mažosioms, tiek didžiosioms įmonėms ir pašalinti bet kokią disbalansą. Sumanymas pasisekė. Platformoje jau dabar yra užsiregistravę daugiau kaip 2 700 narių: pateikta daugiau kaip 1 600 idėjų, paskelbta daugiau kaip 4 000 komentarų, o dėl idėjų surengta 18 konkursų. Tai, ką iki tol pavyko pasiekti tik dideliuose inovacijų centruose Jungtinėse Amerikos Valstijose, dabar veikia regionų lygmeniu – sukurta nedidelė idėjų kūrėjų ir kūrybingų žmonių bendruomenė, galinti kartu vykdyti projektus.

Dalyvaudami žiniasklaidos programoje „Youth4Regions“ būsimi žurnalistai lanko mokymo kursus ir dirba Briuselyje vykstančios ES regionų ir miestų savaitės metu. Štai kokia patirtimi dalijasi dvi jaunos programoje dalyvavusios žurnalistės: Aurore Dessaigne ir Iskra Tsankova.

Esame „ES burbulo“ dalis

Sakoma, jei mėgsti savo darbą, gyvenime nereikės dirbti nė dienos. Europos regionų ir miestų savaitė leido man suprasti, kokia dinamiška, įdomi ir maloni gali būti žurnalistika, kai priklausai panašių interesų siejamų aistringų žmonių bendruomenei. Visapusiškai mėgavausi tuo kiekvieną sekundę.

Vykdamą į Briuselį, į Europos regionų ir miestų savaitę, nežinojau, kas manęs laukia. Žinojau tik tai, kad, kaip jauna žurnalistė, rašysiu apie renginį, į kurį susirinks daugiau kaip 6 000 dalyvių. Tačiau renginys pranoko visus mano lūkesčius. Iš puikių renginio pranešėjų ir dalyvių gavau labai daug lengvai suprantamos informacijos apie Europos Sąjungą kaip apie organizaciją, apie sanglaudos politiką ir regionų vystymąsi. Nuostabu, kaip per pokalbius su savo mentorais ir kitais jaunais žurnalistais dingsta standartinis mąstymas ir į tuos pačius dalykus imi žvelgti kitu kampu.

Gimusi ir gyvendama Bulgarijoje tikrai matau Europos Komisijos bendrai finansuotų projektų, vykdytų nuo 2007 m., kai Bulgarija prisijungė prie Sąjungos, rezultatus. Paprasčiausi dalykai, pavyzdžiui, naujas keliukas tarp dviejų kaimų, arba net nutiesta trečioji metro linija aiškiai rodo, kad ES regioninės plėtros politika keičia gyvenimą. Būdamą Briuselyje galėjau stebėti, kaip ši politika veikia iš vidaus. Be to, dalyvaudama „RegioStars“ apdovanojimų renginyje, sužinojau apie Europoje įgyvendinamas, taip pat didelį poveikį vietoje padariusias iniciatyvas. Taigi,

sužinojau, kaip svarbu burtis siekiant įgyvendinti teigiamo poveikio idėjas, ir skleisti pasauliui žinią apie jas.

Labiausiai man per Europos regionų ir miestų savaitę įstrigo žiniasklaidos programos „Youth4Regions“ konkurso koncepcija, kuria siekiama skatinti supratimą apie sanglaudos politiką ir regioninę plėtrą, bet pirmiausia – sutelkti jaunus

žurnalistus ties ta pačia idėja. Apsilankymai „EurActive“ komandoje ir susitikimai su tokią pasaulinę naujienų platformą kuriančiais žmonėmis pažadino mano norą tobulinti savo žinias užsienio reikalų ir žurnalistikos principų srityse. Būdamą jų biure ir klausydamasi to, ką jie mano apie buvimą žurnalistu, jaučiausi esanti dalelė kažko svarbaus, priklausanti bendruomenei žmonių iš įvairių Europos vietovių, kuriuos visus sieja tas pats tikslas – padėti visuomenei suprasti, kas vyksta pasaulyje, ir rengti kokybiškas naujienas be cenzūros.

Iskra Tsankova
Bulgarija

Todėl savo apsilankymą Europos regionų ir miestų savaitėje geriausiai galėčiau apibūdinti kaip buvimą „ES burbule“ ir daugybės renginių stebėjimą netrukus profesionalia tapsiančios žurnalistės akimis. Briuselis – nuostabus miestas, bet neapsilankęs Europos institucijose ir nesužinojęs, kaip jos veikia iš vidaus, miesto nelabai pažinsi. O sudalyvavusi Europos regionų ir miestų savaitėje tikrai galiu pasakyti, kad sužinojau, kas tai yra Briuselis. Ir man jis patiko. ■

Niekada nepamiršk mūsų darbo priežasties

Vykstant į ES regionų ir miestų savaitę galvoje sukosi daug minčių. Šiuo metu išgyvename abejonių, baimės ir nusivylimo laikotarpį – ne tik Europos sistemoje, bet ir žurnalistikos pasaulyje. Briuselyje dirbantys Europos politikai nepakankamai stengiasi įtikinti piliečius ir nuvertina būtinybę su jais bendrauti. O žurnalistai vis labiau linkę ne nagrinėti viešuosius klausimus, bet polemizuoti. Todėl ir Europos politikai, ir žurnalistai, praranda piliečius. O nacionalistams ir populistams tereikia sakyti tai, ką žmonės nori girdėti. Iš to matome, kaip svarbu niekada nepamiršti mūsų darbo priežasties – piliečių.

28 šalys, 28 požiūriai

Mano nuomone, turime suprasti, kad šį baimės laikotarpį išgyventi galime, bet tik visi kartu – nesusiskaidę. Todėl manau, kad ši ES regionų ir miestų savaitė ir žiniasklaidos programa „Youth4Regions“ buvo labai svarbios, nes kartu dirbo žurnalistai iš visos Europos ir Europos profesionalai. Žinoma, žurnalistai turi išlikti nepriklausomi, bet tai nereiškia, kad jie negali dalytis savo mintimis ir rūpesčiais su politikais.

Svarbiausia tai, kad susitikimai su žurnalistais iš kitų šalių atveria akis ir parodo, ką reikia keisti arba gerinti. Jie mums parodo daugiau sprendimų. Galima apsvarstyti, kaip dirbti kartu ir kaip padėti vieni kitiems. Aš susipažinau su žurnalistais iš Ispanijos, Airijos, Bulgarijos, Lenkijos, Italijos ir Vokietijos. Pavyzdžiui, Airijoje didžiausią susirūpinimą kelia Brexit'as; Italijoje – Matteo Salvini; Lenkijoje – 7 straipsnis; Prancūzijoje – Marine Le Pen... Visos Europos šalys turi daugybę problemų. O mes, žurnalistai, norėdami paaiškinti šias problemas savo piliečiams, pirmiausia turime aptarti jas tarpusavyje. Ir, žinoma, suprasti, kas vyksta ne tik mūsų šalyje, bet ir apskritai Europoje, nes viskas yra susiję.

Atsigręžiame atgal, kad pamatytume ateitį

Akivaizdu, kad ateitis yra 2019 m. Europos rinkimai. Apie tai užsiminta kiekvienoje konferencijoje, kurioje tik dalyvavau. Net mes, jauni žurnalistai, jau dabar kalbame apie šį svarbų žingsnį į Europos ateitį. Ir dauguma mūsų nėra labai optimistiški. Bet iš tikrųjų pažvelgus į Europos istoriją matyti, kad ES jau turėjo daugybę problemų. Ji net pastatyta ant baisiausio istorijoje karo pamatų.

Kad pradėtume veikti, tikrai nenorime laukti kito karo. Reikia pradėti veikti dabar. Ir šio iššūkio imasi žurnalistai. Būtent tai supratau per šią ES savaitę. Žurnalistai turėtų elgtis su piliečiais labiau pedagogiškai. Tai reiškia, kad visada turime atskleisti visus problemos aspektus, o ne tik patį populiariausią. Turime skatinti diskutuoti visus – ne tik intelektualus.

Aurore Dessaigne
Prancūzija

Darbas ateinančiai kartai ir kartu su ja

Paskutinis ne mažiau svarbus dalykas – jaunimas. Manau, kad naujosios kartos požiūris skiriasi. Nes ši karta gimė „Erasmus“, atstumus panaikinančių naujų technologijų, pigesnio transporto laikais... dabar lengviau keliauti po Europą. Taigi galbūt ši naujoji karta gali geriau suprasti Europos vertybes ir tai, ko galima pasiekti ES dėka.

Todėl dalyvaudamas žiniasklaidos programoje „Youth4Regions“ jaunimas turi galimybę patekti į ES institucijas. Ir aš manau, kad ES turėtų toliau skatinti jaunimą tikėti pokyčių galia. Nes, kad ir kas nutiks, kad ir kaip baigsis 2019 m. Europos rinkimai, šis jaunimas yra Europos ateitis. ■

„INTERREG jaunimo iniciatyva“

Jos pasiekimai ir būsimi planai

Jau daugiau kaip 200 jaunų ES piliečių pasinaudojo galimybe savanoriauti įgyvendinant INTERREG programas ir projektus pagal INTERREG jaunimo iniciatyvą (IVY).

Šią iniciatyvą remia Europos Komisijos Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas, bendradarbiaudamas su Europos solidarumo korpusu, o valdo Europos pasienio regionų asociacija (EPRA). Iniciatyvos tikslas – palaikyti bendradarbiavimą, rodyti solidarumą ir informuoti apie sanglaudos politiką. EPRA generalinis sekretorius Martín Guillermo kalba apie iniciatyvos pasiekimus, naudą ir rengiamus būsimus projektus.

Iniciatyva „INTERREG savanoriškas jaunimas“ jau įgyvendinama ilgiau kaip 18 mėnesių. Kokie pagrindiniai jos pasiekimai ir kuo ji tokia ypatinga?

Norint stiprinti solidarumą Europos Sąjungoje, labai svarbu, kad jos piliečiai žinotų, kokia yra jo nauda ir pasiekimai, – ir šiuo atžvilgiu iniciatyvai IVY tenka ypatingas vaidmuo. Nuo tada, kai ji buvo pradėta įgyvendinti 2017 m. kovo mėn., tarpvalstybinėse, tarptautinėse ir tarpregioninėse INTERREG programose ir susijusiuose projektuose dalyvavo daugiau kaip 200 savanorių – ir jų skaičius vis auga. Kad galėtų padėti siekti tikslų ir suteikti INTERREG daugiau matomumo, savanoriai iki šiol galėjo dalyvauti 34 INTERREG programose ir daugiau kaip 80 projektų.

Iš savanorių priėmusių programų ir projektų neoficialių atsiliepimų matyti kad, didinant Europos integraciją „iš apačios į viršų“, padidėjo INTERREG, teritorinio bendradarbiavimo ir ES matomumas bei žinomumas.

IVY siekia padidinti sanglaudos politikos pranašumų matomumą vietos bendruomenėms ir žinomumą tarp naudos gavėjų. Šis tikslas buvo pasiektas ir tai matyti iš sėkmės socialinės žiniasklaidos paskyroje „@InterregYouth“.

Kodėl jaunimas ir priimančiosios organizacijos įsitraukia į iniciatyvą IVY? Kuo ji naudinga abiem šioms grupėms?

Ši patirtis stiprina savanorių Europos solidarumo, pilietiškumo ir pilietinio dalyvavimo jausmą. Dirbdami kitoje Europos šalyje – arba namie, bet bendraudami su tarptautiniais partneriais – IVY savanoriai mokosi iš naujos aplinkos, patiria Europos įvairovę ir tobulina savo užsienio kalbų bei komunikacinius įgūdžius. Jie pradeda jaustis įsitraukę į Europos kūrimo procesą, ypač padėdami imtis tarpvalstybinių veiksmų, kuriais siekiama mažinti kliūtis ir didinti pasitikėjimą, arba informuodami apie šių veiksmų pažangą.

Jaunosios kartos į organizacijas atsineša naujų minčių, požiūrių ir perspektyvų. Pavyzdžiui, norint pasiekti plačią auditoriją

ir informuoti žmones apie ES finansavimo naudą jų bendruomenėms, šiandien labai svarbu puikiai mokėti naudotis socialinės žiniasklaidos priemonėmis. Mes, tam tikro amžiaus kartos atstovai, puikiai žinome, kad jaunesni piliečiai gali geriau padėti įgyvendinti socialinės žiniasklaidos strategiją, nes ši žiniasklaida yra pagrindinis komunikacijos kanalas, o jaunimas geriau išmano šį naująjį „kodą“.

Ko iš iniciatyvos IVY galima tikėtis ateityje?

Atsižvelgdama į IVY sėkmę, Europos Komisija nusprendė pratęsti ją iki 2019 m. gruodžio mėn. Mes tikimės, kad ateityje IVY bus nuolatinė iniciatyva, susieta su Europos solidarumo korpusu ir integruota į pagrindines Europos teritorinio bendradarbiavimo programas.

IVY vadovavimo srityje dirbanti komanda rengia naują su šia iniciatyva susijusią veiklą, daugiausia dėmesio skirdama pagrindiniam jos tikslui – skatinti socialinį Europos teritorinio bendradarbiavimo / INTERREG aspektą ir skleisti žinią apie jo naudą. IVY savanoriai, be kita ko,

bendradarbiaus su ERPF finansuojamos programos INTERACT atstovais, kad galėtų rinkti INTERREG „istorijas“ apie itin prasmingus projektus. Šios istorijos bus skelbiamos rinkinyje antrašte „Europos bendradarbiavimo istorijos“. Pagrindinis tikslas yra per pokalbius, pasitelkiant akį traukiantį dizainą ir veiksmingą, naujovišką komunikaciją toliau didinti informuotumą apie INTERREG, atkreipiant dėmesį į ES pranašumus (sanglaudos politiką).

Šiuo metu EPRA ir Komisija svarsto kaip labiau įtraukti savanorius taip pat į kitą komunikacijos veiklą. Savanoriai labai prisideda prie informuotumo apie sanglaudos politiką didinimo, todėl negalime praleisti tokios galimybės. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://www.interregyouth.com/>

Pradėdama savo trijų mėnesių praktiką Valstybės sekretoriaus pavaduotojo biure Politikos komunikacijos skyriuje Vengrijoje, apie regioninę politiką buvau girdėjusi nedaug. Bet jiems reikėjo žmogaus komunikacijai, todėl atrodė, kad tai puiki galimybė. Antrą kartą išsamiau su sanglaudos politika susipažinau Europos solidarumo korpuso dalyvaudama INTERREG projekte „Vidurio Europa“. Maniau, tai ženklas. Tiesą sakant, dažnai sunku pastebėti, kas iš tikrųjų vyksta Briuselio burbulė, bet supratau, kad sanglaudos politika ir teritorinis bendradarbiavimas yra politikos formavimo sritis, kurioje gana greitai gali pamatyti savo darbo rezultatus. Šis jausmas pažįstamas visiems dirbantiems politikos arba valdymo srityje, nes esame linkę vertinti bendrąją padėtį, todėl puiku matyti, kad kasdieniu savo darbu tikrai galime pakeisti žmonių gyvenimą. Be to, manau, kad norėdami kartu užtikrinti sklandžią Europos ateitį, turime bendradarbiauti, o tam puikiausiai tinka INTERREG projektai. Taip pat norėčiau paminėti, kad per bandomuosius projektus galima įgyti žinių, nes man dalijimasis informacija yra pagrindinis vystymosi aspektas.

Diana Zsoldos

INTERREG „Vidurio Europa“ jungtiniame sekretoriato dirbanti IVY žurnalistė

EUSALP konkursas „Pristatyk savo projektą Europos Sąjungai“

Per šiemet Insbroke (Austrijoje) vykusį ES strategijos dėl Alpių regiono forumą jauniems (16-25 metų amžiaus) žmonėms buvo suteikta galimybė trumpai pristatyti inovatyvių projektų idėjas daugiau kaip 700 ES, nacionalinių, regioninių ir vietos suinteresuotųjų subjektų auditorijai. Iš 17 pateiktų projektų paraiškų komisija pranešimų sesijai atrinko 5 projektus.

Trys pirmąsias vietas užėmę pasiūlymai laimėjo 5 000, 3 000 ir 2 000 EUR vertės prizus.

1. Tinklo „Alpių bilietas“ susitikimas

Tarptautinės alpių apsaugos komisijos („Cipra“) jaunimo tarybos nariai laimėjo pirmąją vietą už pasiūlymą, kuriuo daugiausia dėmesio skiriama pagrindinei Tirolio pirmininkavimo temai – judumui. Jų tikslas – sukurti bendrą viešojo transporto Alpių regione sprendimą, kuriuo būtų sudaromos sąlygos keliauti iš vienos šalies į kitą įsigijus vieną įperkama bilietą, ir taip pakeisti žmonių keliavimo įpročius. Tinklo susitikimas, siekiant suburti pagrindinius suinteresuotuosius subjektus, bus pirmasis žingsnis.

2. „Beehave“

Dviejų jaunų italų vadovaujamo projekto „Beehave“ tikslas – suderinti ekonominį efektyvumą ir bičių apsaugą, nes šiuo metu bitės Alpių regione itin sparčiai nyksta. Ant avilių įrengti jutikliai matuos jų temperatūrą ir drėgnį, todėl bitininkai galės stebėti aplinkos kokybę bei bičių sveikatą ir sparčiau reaguoti.

3. „Magiškos Alpės“

Šis šešiolikmečių austrų mokinių grupės projektas Europos kultūros paveldo metais mus kviečia atrasti Alpių regiono legendas ir mitus. Su pasakojimų rinkiniu bus galima susipažinti interneto svetainėje ir per įvairias kitas žiniasklaidos priemones. Jis bus mainų su kitomis mokyklomis bei gyventojais priemonė ir taps vadovu šiose mistinėse vietovėse norintiems apsilankyti žmonėms. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://bit.ly/2Wsuf1R>

NAUJIENOS [GLAUSTAI]

ALTERNATYVUSIS TURIZMO VADOVAS „99 THINGS TO DO IN EUROPE“

Naujajame internetiniame vadove po Europą galima rasti daugybę dalykų: ką verta aplankyti, su kuo verta susipažinti, kur slypi neatrasti turtai, pateikiama įdomių faktų ir patarimų, kur puikiai pavalgyti ir kaip sumaniai keliauti.

Kelionių projekto dalyvių patirtimi grindžiamas vadovas „99 things to do in Europe“ siūlo galimybę susikurti savo maršrutą ir atrasti žemyną sau. Dabar interneto svetainėje „roadtripproject.eu“ galima pasirinkti savo kelionės tikslą, pageidaujamą kelionės rūšį ir susidaryti maršrutą!

2018 m. pavasarį ir vasarą keturios keliautojų poros leidosi į kelionę po žemyną, norėdami atrasti daugybę ES lėšomis remiamų projektų ir iniciatyvų. Luisa ir Louis, Yldau ir Fabian, Susann ir Kenneth bei Luna ir Achilles aplankė 24 Europos šalis palei keturis vienas po kito einančius maršrutus: Viduržemio jūros (šaknų paieškos), Atlanto vandenyno (didžiųjų atradėjų), Dunojaus (puikios gamtos ir bendrų išteklių) ir Baltijos jūros (kelionės per laiką ir erdvę).

Antrasis kelionių projektas prasidės 2019 m. pavasario pradžioje. Daugiau informacijos sužinosite sekdami mūsų socialinės žiniasklaidos kanalus.

DAUGIAU INFORMACIJOS

www.roadtripproject.eu

„Facebook“ – „Europe in My Region“

„Instagram“ – „euinmyregion“

PRISITAIKYMAS PRIE KLIMATO KAITOS VYKDANT DIDELĖS APIMTIES INFRASTRUKTŪROS PROJEKTUS

Klimato kaita yra vienas iš svarbiausių ES darbotvarkės klausimų, todėl 2016 m. pabaigoje Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas užsakė tyrimą, kurį atliekant būtų įvertinta esama informacija apie prisitaikymą prie klimato kaitos padarinių 28 valstybėse narėse projektų lygmeniu.

Šio tyrimo dokumente, remiantis septyniais tyrimo kriterijais (duomenų prieinamumo; gairių; metodikos; priemonių; projektavimo standartų; sistemos ir teisinio pagrindo; institucinių gebėjimų) pristatomi esami išteklių, padedantys plėtoti klimato poveikiui atsparią infrastruktūrą ir apimantys transporto, plačiajuosčio ryšio, miestų plėtros, energetikos, vandens ir atliekų sektorius.

Nustatytų išteklių sąrašas neišsamus, bet jame apžvelgiama 2017 m. lengvai galima gauti ir prieinama medžiaga. Galutinė tyrimo ataskaita suskirstyta į dvi pagrindines dalis: bendrąją dalį ir šalių ataskaitų dalį, kurioje taip pat pateikta projektų pavyzdžių. Tyrimas rodo, kad infrastruktūros projektų rengėjai gali naudotis gausiais su prisitaikymu prie klimato kaitos padarinių susijusiais išteklių, bet taip pat, kad kai kuriose vietovėse būtų galima gerinti galimybes susipažinti su gausesniais išteklių. ■

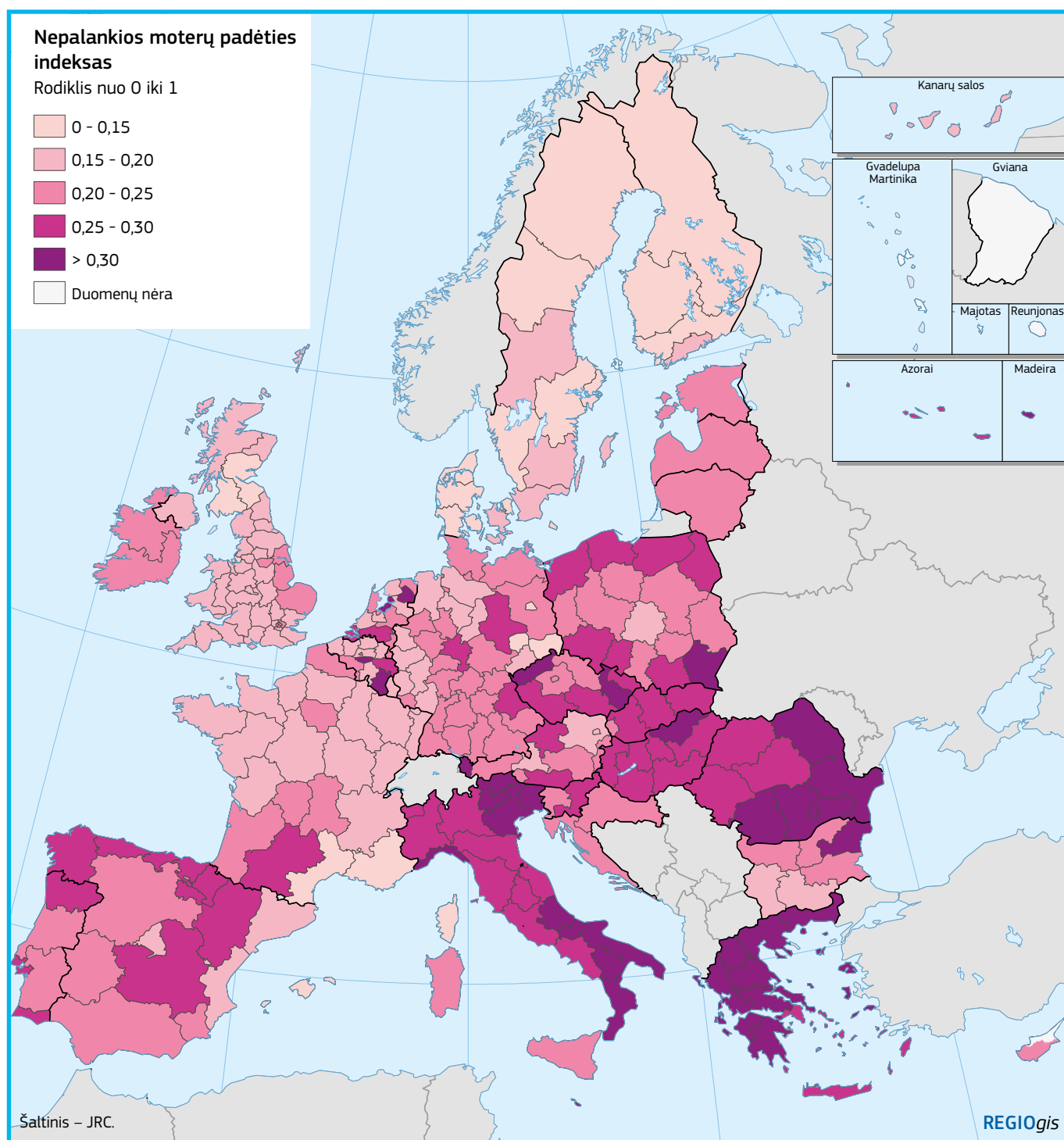
DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://bit.ly/2Wskcge>

Naujoviška lyčių lygybei Europos regionuose vertinti skirta stebėsenos priemonė

Lyčių lygybė yra viena iš pagrindinių ES vertybių, o ją užtikrinant padarytos pažangos vertinimas – neatsiejama veiksmingo politikos formavimo dalis. Šalių lygmeniu esama priemonių, kuriomis ją galima vertinti, tačiau priemonių, kuriomis būtų galima registruoti regioninius skirtumus Europoje, nėra.

Siekiant papildyti ir remti šį daugiaaspektį reiškinį, dabartinei regioninei stebėsenos priemonei parengti tinkami sudėtiniai indeksai: nepalankios moterų padėties indeksas („FemDI“) ir moterų pasiekimų indeksas („FemAI“). Pagal pirmąjį iš jų vertinama nepalanki moterų padėtis: nustatomi regioniniai skirtumai, iš kurių matyti, kad moterims sekasi prasčiau nei vyrams.

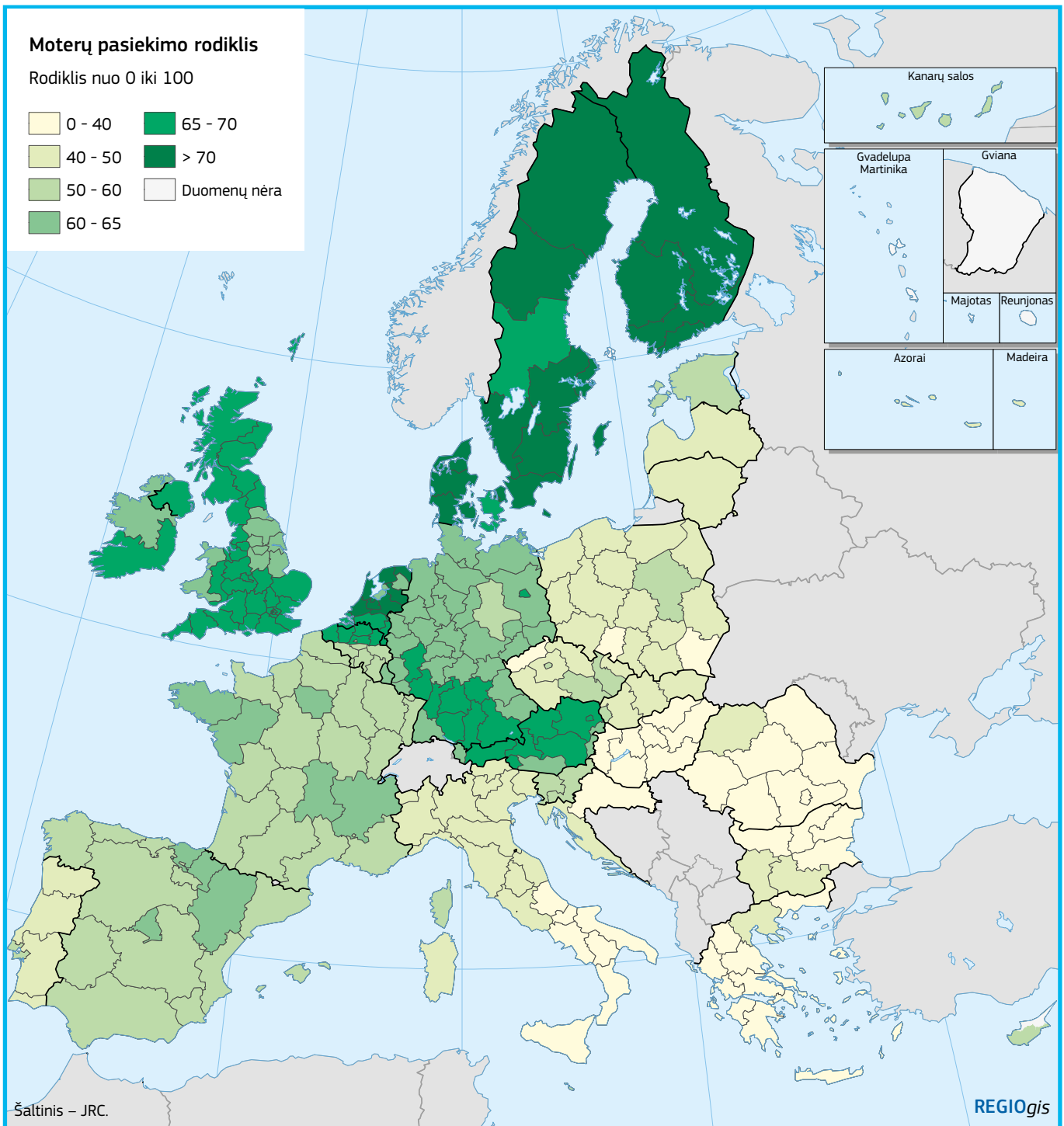
Pagal antrąjį vertinamas moterų pasiekimų lygis, palyginti su geriausiais regioniniais moterų veiklos rezultatais Europoje. Derinant abu šiuos indeksus, galima lengviau suprasti lyčių lygumą įvairiuose regionuose ir valstybėse narėse.

Europos regioninės stebėsenos priemone padėtis vertinama septyniose ES politikai svarbiose srityse: darbo bei pinigų, žinių, laiko, valdžios, sveikatos, saugos bei saugumo ir gyvenimo kokybės. Šiose srityse derinant ir apibendrinant daugiau kaip 30 atskirų rodiklių, nustatomas bendras lyčių lygumo indeksas. Nepalanki moterų padėtis ir moterų pasiekimai indeksais vertinami beveik

visuose NUTS 2 regionuose (270 regionų). Naujausi turimi duomenys, kuriais remiantis nustatyti rodikliai, gauti iš Europos Sąjungos statistikos apie pajamas ir gyvenimo sąlygas (ES SPGS) mikroduomenų, Europos Sąjungos darbo jėgos tyrimo (ES DJT), darbo užmokesčio struktūros tyrimo (ES DUST), Europos lyčių lygumo instituto lyčių statistikos duomenų bazės ir „Gallup World Poll“ mikroduomenų. Dauguma duomenų susiję su 2017 m. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://composite-indicators.jrc.ec.europa.eu/>

Europos teritorinis bendradarbiavimas kultūros paveldo srityje

Iki šiol Europos teritorinis bendradarbiavimas (ETB) pasirodė esąs „natūrali aplinka“ sėkmingoms kultūros investicijoms. Bendradarbiaujant kultūros srityje galima ne tik sklandžiai kurti sąsajas bei ryšius per sienas ir tarp šalių arba lengvinti pramonės pertvarką ir pažangiosios specializacijos procesus, bet taip pat sėkmingai reklamuoti Europą kaip tikslą žengiant į pasaulio rinkas.

Bendradarbiavimas kultūros, kūrybos sektorių ir menų srityse gali būti veiksmingas, nes sukuria šalims ir regionams tvirtą pagrindą efektyviai ir tvariai dirbti kartu. Įdomu pažymėti tai, kad dabartiniu programavimo laikotarpiu **kultūros paveldas ir menai yra antra pagal populiarumą INTERREG programų tema**. Šiuo metu ir 2014-2020 m. laikotarpiu į kultūros projektus jau investuota **daugiau kaip 9%** viso INTERREG biudžeto, o besibaigiant šiam programavimo laikotarpiui investicijos turėtų dar labiau padidėti.

Praėjusiu 2007-2013 m. programavimo laikotarpiu INTERREG investicijoms į kultūros paveldą ir menus skirta **10% viso INTERREG biudžeto** (1,2 mlrd. EUR)¹.

INTERREG programos yra sėkmingi inkubatoriai puikiems kultūros paveldo projektams, kurie tvariai skatina augimą ir darbo vietų kūrimą. Programos inicijuojamos vadovaujantis vietos intervencijos logika, atitinkančia konkrečius dalyvaujančiųjų regionų poreikius, pavyzdžiui, taikant inovatyvius sprendimus bei informacines ir ryšių technologijas (IRT) mažiau išsivysčiusiuose ir periferiniuose regionuose. Šiomis galimybėmis būtų galima dar geriau pasinaudoti vykdant su kūrybos sektoriais susietą pramonės pertvarką.

Iš tikrųjų INTERREG yra **principu „iš apačios į viršų“ grindžiama priemonė**, kuria pagal bendrus projektus sėkmingai derinami įvairių vietovių, regionų ir šalių ypatumai. Daugelio INTERREG partnerių atsiliepimai rodo, kad bendri projektai ir veiksmai stiprina priklausomybės **bendrai Europos erdvei** jausmą.

Todėl prasidėjus **2018-iesiems – ES kultūros paveldo metams (EKPM)** – INTERREG vadovaujančiosioms institucijoms ir INTERREG programų naudotojams suteikta galimybė įsitraukti į šių metų veiklą dalyvaujant kultūros iniciatyvose ir renginiuose visoje Europoje. Ja naudodamosi INTERREG vadovaujančiosios institucijos, siekdamos gauti ir užsitikrinti EKPM ženklą, paskatino daugiau kaip 100 projektų.

¹) Duomenys gauti iš interneto svetainės „Keep.eu“ (<https://www.keep.eu/keep/>). „Keep“ yra vienintelis apibendrintų duomenų apie valstybių narių ir jų kartu su kaimyninėmis šalimis įgyvendinamas ES tarpvalstybinio, tarptautinio ir tarpregioninio bendradarbiavimo programas šaltinis.

Siekiant padidinti ES matomumą ir suartinti ją su piliečiais, vykdamas šiuos projektus labai svarbu bendradarbiauti. Todėl Europos Komisija paragino parengti pagal **2014–2020 m. ERPF tarpregioninę programą INTERACT** remiamą elektroninę knygą „Connecting cultures, connected citizens“, kad visi Europos piliečiai galėtų susipažinti su jų regionuose vykdomais INTERREG kultūros projektais. Svarbu parodyti, kad Europos bendradarbiavimas vyksta visur, finansuojant projektus ir Europoje, ir už jos ribų.

Elektroninėje knygoje atkreipiamas dėmesys į Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) lėšomis bendrai finansuojamus tarpvalstybinius, pereinamojo laikotarpio ir tarpregioninius projektus).

.....

Pagal 2014–2020 m. INTERREG A Estijos ir Latvijos TVB programą finansuojamas projektas „Pramonės paveldas“

Šiuo prie Estijos ir Latvijos sienos vykdomu projektu, kuriam skirtas 0,98 mln. EUR Europos Sąjungos finansavimas, siekiant demonstruoti abiejų šalių pramonės paveldą, plėtojami turistiniai maršrutai, vedantys prie įvairių senų malūnų, hidroelektrinių, gamyklų, geležinkelių, švyturių ir net vandens bokštų. Pramonės paveldas, kaip turizmo šaltinis, Latvijoje ir Estijoje nėra įprastas. Vis dėlto abiejose šalyse kuriamas bendras pramonės paveldo vietų tinklas pajvairins dabartinį turizmą ir į abu regionus pritrauks daugiau lankytojų.

Pagal 2014–2020 m. PNPP Vengrijos ir Serbijos tarpvalstybinio bendradarbiavimo (TVB) programą finansuojamas projektas „Gyvi archyvai“

Palei ES išorės sienas vykdomas projektas skatina Vengriją ir Serbiją bendradarbiauti siekiant išsaugoti reliktus. Naudojantis bendru 0,17 mln. EUR ERPF finansavimu, juo skatinama abiejų tautybių mokslininkų, archyvarų, etnografų ir antropologų tarpusavio sąveika, siekiant apsaugoti Europos paveldą.

Pagal 2014–2020 m. INTERREG VB Viduržemio jūros regiono programą finansuojamas projektas BLUEMED

Šio projekto, kuriam iš ERPF skirta 2,38 mln. EUR, tikslas – planuoti, išbandyti ir koordinuoti povandeninius muziejus, narđymo parkus ir žinių bei informavimo centrus, siekiant remti tvaraus ir atsakingo turizmo plėtrą ir skatinti mėlynąjį augimą Viduržemio jūros regiono pakrančių vietovėse ir salose.

Bendradarbiavimui kultūros srityje skirtos makroregioninės strategijos

Įgyvendinant keturias makroregionines strategijas (MRS) – ES Baltijos jūros regiono strategiją (EUSBSR), ES strategiją dėl Dunojaus regiono (EUSDR), ES strategiją dėl Adrijos ir Jonijos jūrų regiono (EUSAIR) ir ES strategiją dėl Alpių regiono (EUSALP) – per atitinkamas platformas remiamos investicijos į kultūrą. Pirmiausia pagal jas jau dabar nustatomas politikos pagrindas ne tik INTERREG programoms, bet ir nacionalinėms, regioninėms bei sektoriinėms programoms, taip pat ES tiesioginėms ir privačioms investicijoms.

Holistiniu požiūriu grindžiamos makroregioninės strategijos pripažįsta aiškų Europos kultūros paveldo aspektą ir atsižvelgia į jį per įvairią ES politiką, pavyzdžiui, regionų ir miestų plėtros, turizmo, švietimo ir užimtumo, jūrų reikalų, mokslinių tyrimų ir inovacijų.

Be to, jų sritis išplečiama bendradarbiaujant su ES nepriklausančiomis šalimis. Tai pasakytina apie EUSAIR ir EUSDR, pagal kurias jau parengti projektai su Vakarų Balkanais, Ukraina ir Moldova. Be to, pagal EUSBR ir EUSALP sukurtos sąsajos su Europos ekonominės erdvės šalimis.

Makroregioninės strategijos **aktyvina esamas struktūras**, pavyzdžiui, kūrybos tinklus ir kultūros paveldo platformas, kad juose būtų galima dirbti kartu plėtojant procesus, projektus, keistis geriausia patirtimi ir mokytis vieniems iš kitų. Pavyzdžiui, pagal EUSDR Dunojaus kultūros platformoje vykdomą projektą „Kūrybinės XXI a. erdvės“² palengvinti žinių mainai „pritaikomojo pakartotinio paveldo pastatų naudojimo“ srityje. Įgyvendinant EUSBSR, sukurtas jaunimo dialogo lengvinimo tinklas „Baltijos jūros jaunimo dialogas“³. Be to, Alpių regione įsteigta Pradedančiųjų įmonių ir technologijų perdavimo inovacijų ekosistemose⁴ platforma.

MRS taip pat pripažįsta **tiesioginį bei netiesioginį socialinį ir ekonominį potencialą**, kurį kultūros paveldas gali atskleisti ES regionuose, finansuojant kūrybos sektorius ir remiant su tvaraus ir atsakingo turizmo įmonėmis susijusias mažąsias ir vidutines įmones. Pavyzdžiui, paskirti EUSAIR šalių kultūros ministerijų pareigūnai geriausiu plėtrai jų regione svarbiu projektu pripažino **EUSAIR alyvmedžių maršrutą**. Šį kultūros

maršrutą plėtos ir akredituos Europos Taryba vykdydama ES finansuojamą projektą „**Routes 4 U**“⁵, kuriuo siekiama parengti panašius projektus visiems makroregionams ir reklamuoti juos kaip **iš tolimųjų turizmo rinkų lankytinas Europos vietas**. Šiuo projektu pirmiausia siekiama skatinti tvaraus turizmo MVĮ ir pažangų verslumą.

2018-ieji ir tolesni Europos kultūros paveldo metai

Europos Komisijos, konkrečiai – Regioninės ir miestų politikos GD ir Švietimo, jaunimo, sporto ir kultūros GD – inicijuotos Europos kultūros paveldo metų iniciatyvos, be abejo, turės būti stiprinamos ir tęsiamos tolesniais metais. Pasiūlyme dėl Europos struktūrinių ir investicijų fondų po 2020 m. kultūros politika atvira investicijoms, pirmiausia – pagal 5-ąją politikos tikslą „**Piliečiams artimesnė Europa, skatinant tvarią ir integruotą miestų, kaimų ir pakrančių vietovių plėtrą ir vietos iniciatyvas**“. Tačiau investuoti į kūrybos sektorius taip pat galima pagal 1-ąją politikos tikslą „**Pažangesnė Europa, skatinant novatorišką ir pažangią ekonomikos pertvarką**“ ir 3-ąją politikos tikslą „**Geriau sujungta Europa, skatinant judumą ir regionų IRT jungtis**“.

MRS tikrai remia ir lengvina šalių ir regionų bendradarbiavimą kultūros ir kūrybos sektoriuose. Tai atitinka 2018 m. gegužės 22 d. Europos Komisijos paskelbtus strateginius **Naujos Europos kultūros darbotvarkės**⁶ tikslus: a) pasitelkti kultūros jėgą siekiant socialinės sanglaudos ir gerovės; b) remti kultūrinį kūrybiškumą švietimo ir inovacijų srityje ir siekiant kurti darbo vietas bei siekiant ekonomikos augimo ir c) stiprinti tarptautinius kultūros ryšius.

Šiuo metu Regioninės ir miestų plėtros generalinis direktoratas kartu su Švietimo, jaunimo, sporto ir kultūros generaliniu direktoratu rengia būsimą Europos kultūros paveldo veiksmų planą, o su Vidaus rinkos, pramonės, verslumo ir MVĮ generaliniu direktoratu – kūrybos sektoriams svarbius inovatyvius sprendimus. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://bit.ly/2DDQ4at>

2) <https://bit.ly/2UbmJph>

3) <http://www.cbss.org/regional-identity/baltic-sea-youth-dialogue/>

4) <https://bit.ly/2riEzys>

5) <https://www.coe.int/en/web/cultural-routes/eu-jp-2017-20>

6) <https://bit.ly/2CRgOT8>

Per 2018 m. Europos regionų ir miestų savaitę surengtas praktinis seminaras „Coop Cult and Succeed – EYCH 2018“ atkreipė dėmesį į ES kultūros, turizmo, pramonės ir regioninės politikos sąsajas.

MICHEL MAGNIER

Už EKPM 2018 atsakingas kultūros ir kūrybingumo direktorius (Švietimo, jaunimo, sporto ir kultūros GD)

„2018-ieji suteikė nemažą postūmį kultūrai Europos Sąjungoje ir pasaulyje. 2018 m. gegužės mėn. buvo paskelbta Nauja Europos kultūros darbotvarkė, o vėliau – Europos kultūros paveldo veiksmų planas. Pirmąjį 2018 m. pusmetį EKPM 2018 ženkle Europoje ir už jos ribų buvo pažymėta beveik 6500 renginių, kuriuose dalyvavo beveik 5 mln. dalyvių.“

SLAWOMIR TOKARSKI

Inovacijų ir pažangiosios gamybos direktorius (Vidaus rinkos, pramonės, verslumo ir MVĮ GD)

Slawomir Tokarski analizavo pramonės pertvarkos poveikį kultūros ir kūrybos sektoriaus srityse. „Kultūra susieja žmones ir padeda jiems vadovautis bendromis vertybėmis. Sėkmingos ES vertės grandinės ir centrų jungtys gali suteikti galimybių kultūros ir kūrybos sektoriams, o kartu paskatinti pramonės pertvarkos procesą.“

LENA ANDERSSON PENCH

Europos teritorinio bendradarbiavimo, makroregionų, INTERREG ir programų įgyvendinimo direktorė (Regioninės ir miestų politikos GD)

Lena Anderson PENCH pabrėžė savo poziciją: „INTERREG ir MRS skatina kultūrą ir kūrybiškumą siekiant kurti darbo vietas ir skatinti augimą.“

KAI HUOTARI

Stambiausio Suomijos kultūros operatoriaus – tarptautinio kūrybos centro „Kaapelitehdas“ – valdantis direktorius

Mūsų „Kaapeli“ šūkis yra „Kultūra gerina gyvenimą“. Iš didelės apimties savo projekto „Creative Lenses“ išmokome, kad peržengdami sienas stiprėjame kaip kultūros organizacijos.“

„Savais žodžiais“ – tai žurnalo *Panorama* skiltis, kurioje vietos, regioninio, nacionalinio ir Europos lygmenų suinteresuotieji subjektai dalijasi savo planais 2014-2020 m. laikotarpiui ir išsako savo nuomonę apie itin svarbias

san glaudos politikos po 2020 m. diskusijas. *Panorama* laukia atsiliepimų Jūsų gimtąja kalba. Juos galėsime skelbti būsimuose numeriuose. Susisiekite su mumis adresu **regio-panorama@ec.europa.eu** dėl tolesnės informacijos apie Jūsų atsiliepimo pateikimo terminus ir rekomendacijas.

Sanglaudos politika gyvybiškai svarbi Lenkijos regionams

Lenkijos regionų patirtis vadovaujant Europos fondams Europoje yra plati ir unikali. Pagal du (2007-2013 m. ir 2014-2020 m.) ES perspektyvinius finansinius planus Lenkijos regionai, įgyvendindami regionines veiksmų programas, valdo 53 mlrd. EUR.

Naudodamasi struktūrinių fondų lėšomis Lenkija per šį laikotarpį padarė įspūdingą pažangą BVP augimo, užimtumo didinimo ir socialinės atskirties mažinimo srityse. Regionai žino, kad už savo sėkmingą augimą turi būti dėkingi sanglaudos politikai. Ilgalaike plėtra grindžiamos investicijos dar nebaigtos, todėl Lenkijos regionams gyvybiškai svarbu tęsti ir stiprinti tvirtą sanglaudos politiką po 2021 m.

Naujieji su ES daugiamete finansine programa susiję pasiūlymai šiek tiek nuvilia, ypač kalbant apie sanglaudos politiką. Nors ir turėdama daug įrodymų, analizės ir mokslinių tyrimų rezultatų, patvirtinančių, kad ši politika skatina augimą, vienybę ir mažina ciklišumą, Europos Komisija pasiūlė labai apriboti finansinį politikos aspektą.

2018 m. birželio mėn. visų Lenkijos regionų atstovai susitiko su Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato generaliniu sekretoriumi Marc Lemaître. Jie pasidalijo savo atsiliepimais apie sanglaudos politikos po 2020 m. teisės aktų rinkinį. Lenkijos regionų nuomone, Europos Komisijos pasiūlymai šiuo klausimu teigiami daugeliu aspektų, konkrečiai todėl, kad: 1) daug dėmesio skiriama skatinimui siekti pagrindinių politikos tikslų, todėl politiką įgyvendinti lengviau nei buvo pagal 2014-2020 m. perspektyvinį finansinį planą; 2) išlaikoma septynerių metų programavimo laikotarpio trukmė; 3) nebereikia skirti įgyvendinant projektus dalyvaujančių institucijų; 4) galima lanksčiau perkelti asignavimus iš vieno atitinkamos programos prioriteto į kitą bei oficialaus Europos Komisijos patvirtinimo ir 5) daug dėmesio skiriama teritorinio augimo skatinimo priemonių rėmimui.

Vis dėlto Europos Komisijos pasiūlyme yra ir trūkumų, nes, be kita ko: 1) nepagrįstai siūloma mažinti sanglaudos politikos išteklius, kurie taikomi pagrindiniams infrastruktūros projektams Europoje ir labai prisideda prie silpniausių ES ekonomikų konvergencijos spartinimo; 2) mažinami Europos Komisijos lygmeniu valdomi ištekliai, o tai prieštarauja sumanymui įgyvendinti sanglaudos politiką arčiau piliečių;

Tomasz Hanzel

Opolės vaivadijos Veiksmų programų koordinavimo departamento vadovės pavaduotojas Pietų Lenkijos pastate („South Poland House“) Briuselyje

3) į pasiūlymą dėl bendrojo reglamento neįtrauktas Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai, o tai trukdo koordinuoti ERPF, ESF, SF ir EŽŪFKP intervencijas kaimo vietovėse; 4) susilpnintas ERPF ir ESF tarpusavio koordinavimas (sukurta naujas Europos socialinis fondas, t. y. ESF+, ir jam netaikomos tam tikros bendrojo reglamento nuostatos) ir 5) siūloma sumažinti ES bendro finansavimo normą iki 70% (mažiausiai išsivysčiusiems regionams), o tai trukdys įgyvendinti projektus, pirmiausia – nevyriausybinėms organizacijoms ir vietos valdžios institucijoms. ■

SOUTH
POLAND
HOUSE
IN BRUSSELS

Suomijos savivaldybių ir regionų mintys apie sanglaudos politiką

Ilgalaikis sanglaudos politikos tikslas yra mažinti teritorinius skirtumus, skatinti tvarų augimą ir didinti socialinę įtrauktį. Sanglaudos politikos priemonės skatina augimą ir didina užimtumą bei socialinę sanglaudą tiek vietos, tiek regionų lygmenimis. ES tikslų apčiuopiamumą piliečiams labai didina vietos ir regionų lygmeniu veikiančios subjektais.

Svarbiausios finansinės priemonės siekiant sanglaudos politikos tikslų Suomijai buvo Europos regioninės plėtros fondas (ERPF) ir Europos socialinis fondas (ESF). Pastarasis buvo reformuotas sukuriant ESF+, į kurį kitu programavimo laikotarpiu sujungiami įvairūs esami fondai. Ateityje nacionalinio įgyvendinimo srityje didesnis vaidmuo turėtų tekti vietos ir regionų lygmenims. Taisyklės ir įgyvendinimas turi būti tinkamo lygmens ir atitikti subsidiarumo principą.

Suomijos vietos ir regioninių valdžios institucijų nuomone, reikia paprastesnio ir lankstesnio programavimo. Programavimo laikotarpio metu turėtų būti įmanoma persvarstyti programų akcentus ir turinį.

ESF+ turėtų būti įgyvendinamas daugiausia remiantis pasidalijamojo valdymo principu, nes pagal jį valstybės narės galėtų pasirinkti finansuotinus veiksmus. Suomijos vietos valdžios institucijos atlieka pagrindinį vaidmenį įgyvendinant daugelį ESF+ lėšomis finansuojamų veiksmų.

Reikėtų dar labiau sustiprinti ERPF ir ESF – dviejų Suomijos savivaldybėms ir regionams svarbių fondų – tarpusavio ryšį ir išsaugoti pagrindinį jų vaidmenį įgyvendinant sanglaudos politiką. Renigiant nacionalines programas, negalima pamiršti kaimo plėtros ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai – juos reikėtų atidžiai derinti su struktūrinių fondų programavimu.

Regionai ir savivaldybės daug kuo skiriasi. Puiku, kad Komisija, atsižvelgdama į skirtingus poreikius, kitu programavimo laikotarpiu toliau siūlys įvairias vystymosi priemones. Svarbios geografinės temos Suomijos savivaldybėms ir regionams yra ypatingos retai apgyvendintų šiaurinių vietovių aplinkybės, su Arkties vandenynu susijusios galimybės, bendradarbiavimas Baltijos jūros regione ir tarpvalstybinis bendradarbiavimas su Rusija.

Siekiant šalinti dėl sudėtingų aplinkybių kylančias kliūtis, nuolat ieškoma naujų sprendimų tokiose srityse kaip su šaltu klimatu susijusi praktinė patirtis, technologijos, energetika ir švarios technologijos. Ateityje skatinant Suomijoje regioninį augimą ir inovacijas, svarbų vaidmenį taip pat atliks pažangiosios specializacijos strategijos.

Suomijos nuomone, svarbu pasinaudoti programų sąsajomis ir derinti įvairių tipų finansavimą. Naujuoju programavimo laikotarpiu reikėtų labiau pasistengti sustiprinti struktūrinių fondų ir ES mokslinių tyrimų bei inovacijų programų sąsajas.

Tarpvalstybinis ir tarptautinis bendradarbiavimas svarbus tiek prie vidaus, tiek prie išorės sienų. Suomijos savivaldybėms ir

Ulla Karvo
Suomijos vietos ir regioninių valdžios institucijų asociacijos (AFLRA) biuro Briuselyje direktorė

regionams reikia dabartinio pobūdžio tarpvalstybinių jūrų srities programų, nes šiomis INTERREG programomis labai atsižvelgiama į vietos ir regioninius poreikius ir tinklus. Suomijos pasienio savivaldybėms ir regionams svarbu išlaikyti tarpvalstybinį bendradarbiavimą su Rusija.

Nors Suomijos gaunamas sanglaudos finansavimas nėra didelis, jis labai padeda plėtoti vietos ir regioniniam gyvybingumui remti skirtus išteklius. ■

Kastilija-La Manča svarsto apie pasiūlytą sanglaudos politikos reformą

Emiliano García-Page Sánchez
Kastilijos-La Mančos prezidentas

Aš, kaip Kastilija-La Mančos prezidentas, norėčiau padėkoti žurnalui *Panorama* už mums suteiktą galimybę pasidalyti nuomonėmis apie ES sanglaudos politikos reformą ir būsimą 2021-2027 m. daugiametę finansinę programą.

Sanglaudos politika derina pagrindines ES ir mūsų regioninės valdžios vertybes – solidarumą ir kovą su nelygybe. Tačiau mums labai neramu dėl šios prie Kastilijos-La Mančos augimo ir jos piliečių gerovės labai prisidėjusios politikos ateities.

Drįstu sakyti, kad gauti dideli finansiniai ištekliai buvo tiek pat svarbūs kaip ir šios politikos įnašas, kurį ji atliko kaip platforma, kurioje buvo galima dalytis patirtimi rengiant ir įgyvendinant įvairią strateginę politiką mokslinių tyrimų,

technologinės plėtros ir inovacijų, kaimo plėtros, aplinkos, energetikos ir daugelyje kitų sričių.

Turėtume savęs paklausti, ar naujuoju biudžeto scenarijumi ir Komisijos pasiūlytomis reformomis tinkamai atsižvelgiama į naujus iššūkius, kuriuos kelia tokie mažiau išsivystę regionai kaip Kastilija-La Manča? Deja, turiu pasakyti, kad ne, bent jau ne tiek, kad nepalankioje padėtyje esantys regionai galėtų iš esmės pasikeisti ir pasinaudoti atsigauvančios ekonomikos pranašumais.

Ši reforma – tai šviesotamsa. Yra teigiamų aspektų, pavyzdžiui, įsipareigojimas stiprinti teritorinį bendradarbiavimą, dėmesys tikslams ir parama integruotų teritorinių investicijų (ITI) strategijai. Vis dėlto reforma turi ir tamsiąją pusę, pavyzdžiui, tai, kad 6% sumažinti biudžeto asignavimai – tai dar svarbiau atsižvelgiant į siūlymą 5% sumažinti Bendrosios žemės ūkio politikos biudžeto asignavimus – arba net bendro finansavimo normų mažinimą.

Praėjusį dešimtmetį sanglaudos politika kompensavo griežtą taupymo ir dalijamąją politiką. Daugelis piliečių Europos Sąjungą atpažįsta iš draugiško sanglaudos veido. Nerizikuokime. Naudokime tik tuos išteklius ir darykime tik tuos pokyčius, kurie tikrai būtini.

Todėl kai kuriuose Kastilijos-La Mančos pasiūlymuose, kurie dar kartą buvo pateikti ir Europos regionų komitete, raginame gyventojų skaičiaus mažėjimą – kaip ir

vienam gyventojui tenkantį BVP – įtraukti į skyrimo kriterijus, nelaikyti bendro valstybių narių finansavimo taikant struktūrinius fondus deficitu arba geriau derinti šią politiką su sektorių (pramonės, aplinkos, energetikos ir kt.) politika.

Sanglaudos politikos reforma yra puiki galimybė pademonstruoti jos gebėjimus strategiškai šalinti teritorijų atotrūkį, užkirsti kelią atskirtį didinančiam populizmui ir parodyti, kad ES yra veiksmingas globalizacijos laikų modelis. Mums reikia tokios politikos, kuri užtikrintų didesnę ir geresnę sanglaudą. Politikos, kuri būtų sustiprinta ir pritaikyta prie atitinkamų teritorijų poreikių ir galimybių. ■

Castilla-La Mancha

Kuriamos Europos kibernetinio saugumo slėnių sąsajos

Regionai turi unikalią galimybę didinti visuotinį kibernetinio saugumo lygį, nes turi išskirtinę galimybę susisiekti su savo vietos aplinka. Todėl jie atlieka pagrindinį vaidmenį kuriant vis dar jaunos Europos kibernetinės ekosistemos struktūrą. Europos Sąjungoje jau dabar yra daug regionų, vadinamųjų „kibernetinių slėnių“, kuriuose veikia regioninės ekosistemos, skatinančios inovacijas ir teikiančios pažangiausias technologijas.

Europos regioninės plėtros fondas investavo 1,53 mln. EUR į tarpregioninio bendradarbiavimo programos INTERREG EUROPE penkerių metų trukmės projektą CYBER. Jo tikslas – didinti ES kibernetinio saugumo MVĮ konkurencingumą kuriant Europos kibernetinio saugumo slėnių sąsajas.

Nustatytos trys pagrindinės tarpregioniniam ES regioninių kibernetinio saugumo ekosistemų bendradarbiavimui trukdančios kliūtys: nepakankamas atitinkamų subjektų veiklos koordinavimas, kibernetinio saugumo gebėjimų stoka ir rinkos susiskaidymas. CYBER siekia gerinti dalijimąsi gerąja patirtimi ir viešąją politiką, o kartu stiprina vietos kibernetinio saugumo ekosistemas.

Pagrindinė projekto CYBER partnerė yra Bretanijos technologinės plėtros inovacijų agentūra. Projekte dalyvauja septyni Europos regioniniai partneriai, įskaitant Kastilijos ir Leono verslo konkurencingumo institutą (Ispanija), Toskanos regioną (Italija), agentūrą „Digital Wallonia“ (Belgija), Bretanės regioną (Prancūzija), centrą „Košice IT Valley“ (Slovakija), Slovėnijos prekybos ir pramonės rūmus (Slovėnija) ir Estijos informacinių sistemų agentūrą (Estija).

Kaip patariamoji partnerė Europos kibernetinio saugumo organizacija (ECISO), kaip patariamoji partnerė, prisideda prie projekto savo ekspertinėmis žiniomis apie regioninę kibernetinio saugumo pramonės politiką, įgytomis 4-ojoje jos darbo grupėje, kuri daugiausia dėmesio skiria „paramai MVĮ ir regioniniam bendradarbiavimui“.

Mažosioms ir vidutinėms įmonėms palankesnė viešoji politika

INTERREG EUROPE projekto CYBER metodika apima bendrąją rinkos dėsnius atitinkančią taksonomiją, kurią taikant galima rengti struktūrinį regioninių kibernetinių inovacijų ekosistemų žemėlapi. Į jį įtraukiami kibernetinio saugumo paslaugų teikėjai, galutiniai naudotojai, paramos struktūros, mokymo organizacijos ir mokslinių tyrimų institutai.

Vykdam projektą taip pat siekiama išsiaiškinti, kaip į kibernetinio saugumo strategijų rengimą ir įgyvendinimą būtų galima įtraukti vietos dalyvius. Siekdami nustatyti gerąją patirtį ir politikos poreikius, projekto partneriai keičiasi informacija atsakydami į prie konkrečių poreikių pritaikytų klausimynų klausimus ir taikydami aukšto lygmens strateginio planavimo modelį (atlikdami stiprybių, silpnųjų, galimybių ir grėsmių (SSGG) analizę).

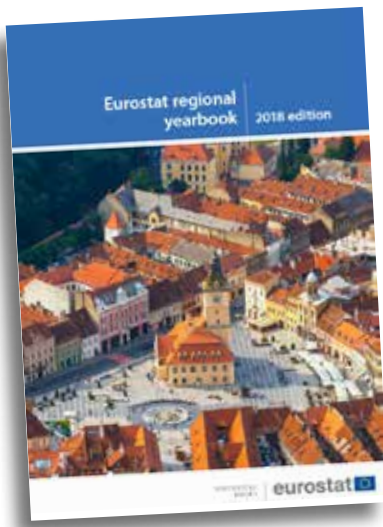
CYBER jau dabar prisideda prie ES bendrosios skaitmeninės rinkos plėtojimo, bet ilgalaikis jo tikslas yra, didinant tarpregioninį Europos kibernetinių slėnių bendradarbiavimą, labai sumažinti kibernetinio saugumo rinkos susiskaidymą Europoje. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://www.interregeurope.eu/cyber/>

Kokia Jūsų regiono statistika?

Norint sužinoti atsakymą į šį klausimą, tereikia pasklaidyti naujausią *Eurostato regionų metraštį*. Šiame šį rudenį pasirodžiusiame daugiau kaip 200 puslapių leidinyje aiškiai ir spalvingai pateikiama statistinė informacija apie Europos regionus.

Metraštis parengtas atsižvelgiant į vis didėjantį poreikį suprasti Europos piliečių gyvenimą. Į tris lygmenis pagal gyventojų skaičiaus kriterijų (teritorinių vienetų nomenklatūrą – NUTS 1, NUTS 2 ir NUTS 3) suskirstyti duomenys leidžia skaitytojui

prasmingai lyginti politinę, ekonominę ir socialinę visų Europos Sąjungos ir, jei esama duomenų, Europos laisvosios prekybos asociacijos šalių bei šalių kandidačių situaciją smulkesniu nei nacionalinis lygmeniu.

Tai šaltinis nuolatiniams smalsuoliams. Metraštyje pristatomi Europos regionų duomenys apie gyventojus, sveikatą, švietimą ir mokymą, darbo rinką, ekonomiką, verslo statistiką, mokslinius tyrimus ir inovacijas, skaitmeninę ekonomiką, turizmą, transportą ir žemės ūkį.

2018 m. leidinys praturtintas skyriais apie Europos miestus ir įvairias metams bėgant parengtas geografines klasifikacijas.

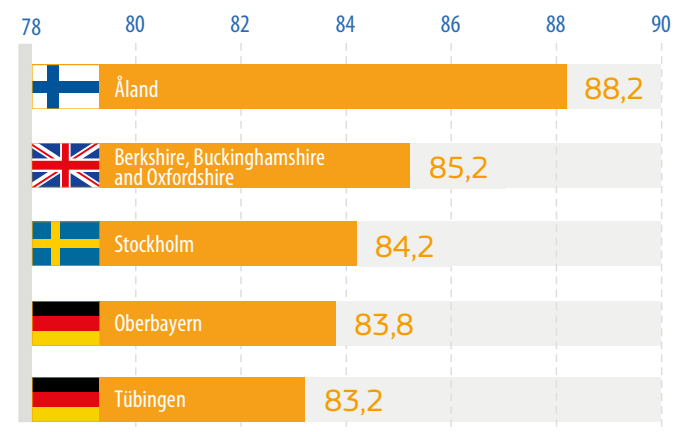
Kiekvieno skyriaus pradžioje pateikiamos pagrindinės išvados ir infografiniai regionų reitingai.

Iš toliau pateikto infografiko matyti, kad, nors ES užimtumo lygis siekia 72% ir yra aukščiausias kada nors užregistruotas, didžiausiu 88% užimtumu pasižymi viena iš Baltijos jūros salyno provincijų – Suomijos Ålandų regionas.

PIRMAUJANČIŲ ES REGIONŲ PENKETUKAS

2017 M. UŽIMTUMO LYGIS
(procentinė 20-64 m. amžiaus gyventojų dalis)

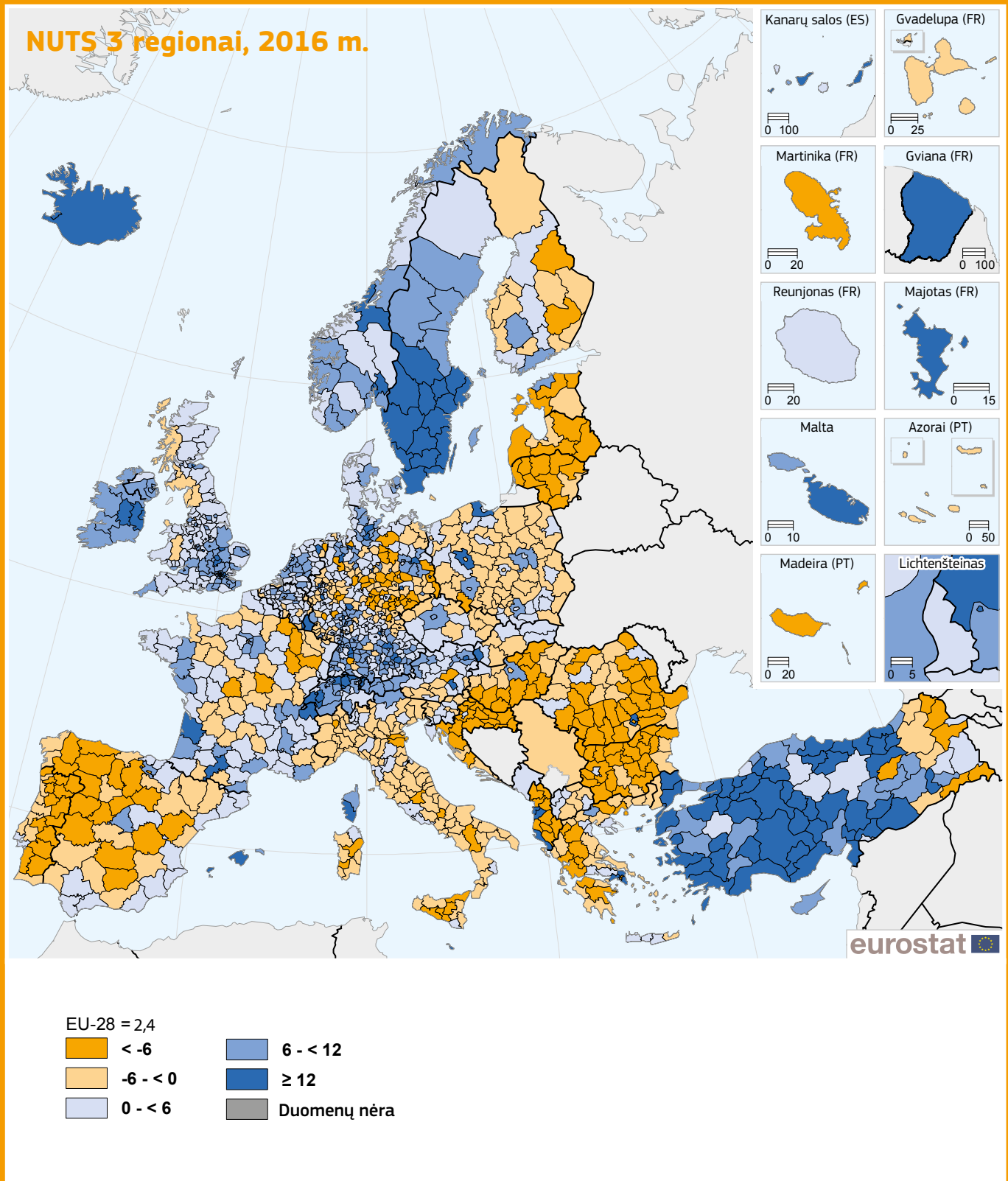

Politika ir planavimas

Regionų duomenys skirti ne tik skaitytojų smalsumui patenkinti arba padėti jiems sužibėti vietos kavinės viktorinoje. Daug šių duomenų reikia ir formuojant nacionalinę bei Europos politiką.

ES sanglaudos politika siekia mažinti ES regionų skirtumus. Pavyzdžiui, jei BVP vienam gyventojui yra mažesnis nei 75% ES vidurkio, regionas atitinka sanglaudos finansavimo reikalavimus. Šiuo atžvilgiu didelė politinė svarba tenka suskirstymui į NUTS 2 regionus.

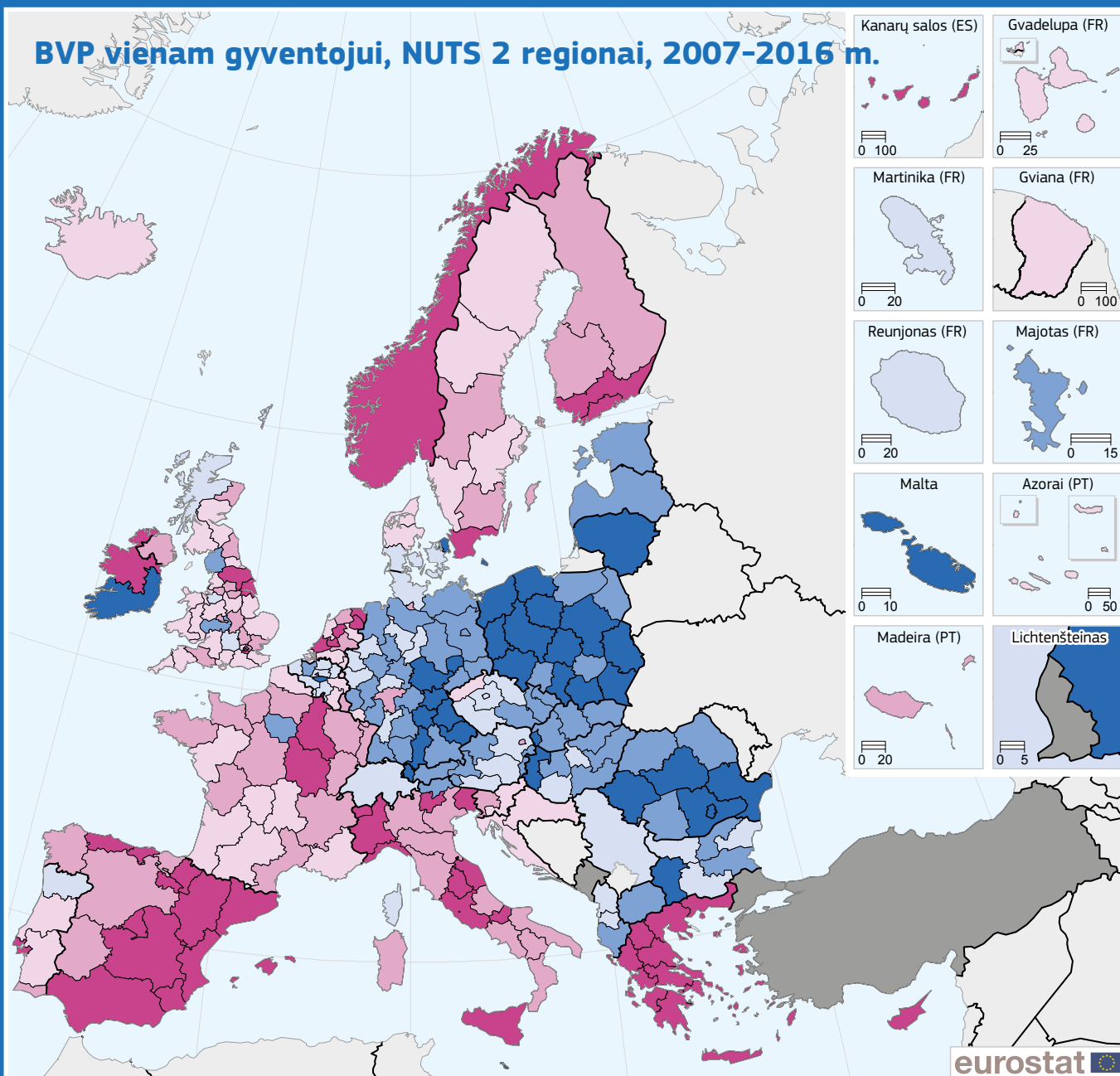
Bendrasis viso gyventojų skaičiaus pokyčio rodiklis*

*Bendrasis gyventojų skaičiaus pokyčio rodiklis – tai visų gyventojų skaičiaus pokyčio per metus ir atitinkamos teritorijos vidutinio gyventojų skaičiaus tais metais santykis. Vertė išreikšta tūkstančiui gyventojų.

Bendrojo vidaus produkto pokytis

BVP vienam gyventojui, NUTS 2 regionai, 2007-2016 m.

(2016 m. ir 2007 m. procentinių punktų skirtumas; grindžiama perkamosios galios standartų (PGS) duomenimis, palyginti su ES-28 vidurkiu, ES-28 = 100) ES-28 = 0

< -10	5 - < 10
-10 - < -5	≥ 10
-5 - < 0	Duomenų nėra
0 - < 5	

Duomenys taip pat naudojami su miestų ir kaimų plėtra susijusios politikos srityse. Miestų aspektas yra svarbi sanglaudos politikos dalis, todėl speciali biudžeto dalis skiriama tvarios Europos miestų plėtros skatinimui. Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai padeda vystyti kaimo vietovėms, nes skatina inovacijas ir kartu apsaugo biologinę įvairovę bei natūralią aplinką.

Galiausiai smulkesnio geografinio lygmens NUTS 3 regionų duomenimis dažnai naudojasi ir vietos valdžios sprendimus priimančiosios asmenys.

Daugiau informacijos apie naudojamą regioniniais duomenimis formuojant politiką pateikta metraštyje.

Komandinis visos ES darbas

Tokį išsamų leidinį Eurostatas rengia ne vienas pats. Jam reikia daugelio subjektų pagalbos iš visos Europos.

Pirmiausia Eurostato statistikos rengimo skyriuose aptariama, kokias svarbiausias temas reikėtų įtraukti į metraštį. Dėl pirmojo skyriaus apie politines aplinkybes konsultuojamasi su Regioninės ir miestų politikos generaliniu direktoratu. Šiais metais jis taip pat padėjo rengti paskutinį skyrių „Dėmesys regionų tipologijai“. Atrinkti įtrauktinus rodiklius nėra lengva, nes esami duomenys yra labai platūs ir išsamūs.

Vis dėlto parengti metraščio nebūtų įmanoma, jei kokybiškų duomenų laiku nepateiktų nacionalinės statistikos tarnybos. Prieš išgaudami duomenis, metraščio rengėjai laukia tol, kol galima gauti pačius naujausius duomenis. Visi galutiniai duomenys išgaunami tą pačią dieną.

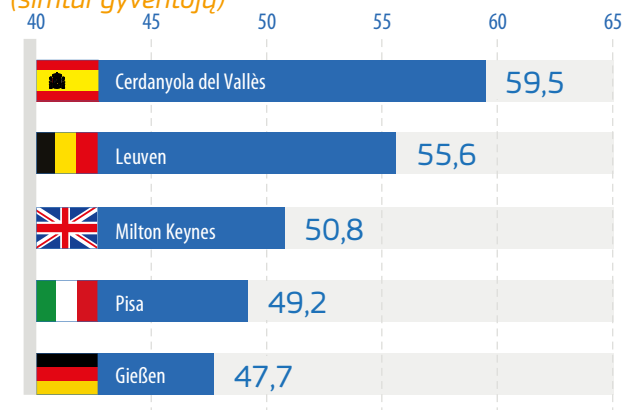
Tada duomenys ir skyrių tekstai paskelbiami Eurostato „viki-pedijoje“ – [Statistics Explained](#). Šioje taikomojoje programoje saugoma dauguma Eurostato leidinių, įskaitant metraštį.

Maždaug po keturių mėnesių, rugsėjo mėn. viduryje, likus kelioms savaitėms iki kasmetinės Europos regionų ir miestų savaitės, paskelbiamos internetinės ir popierinės metraščio redakcijos. Tuo pačiu metu portale „Statistics Explained“ paskelbiama internetinė versija, įskaitant skaitytojams parengtas naudoti „Twitter“ žinutes. Metraštį sudaro apie 60 žemėlapių ir daugybė diagramų bei infografikų.

PIRMAUJANČIŲ ES MIESTŲ PENKETUKAS

2016 M. TRETINIO IŠSILAVINIMO SIEKĘ STUDENTAI (šimtui gyventojų)

Remiantis šiuo leidiniu, parengta ir kitų priemonių. Panagrinėkite Eurostato [interaktyvųjį statistikos atlasą](#). Jis parengtas pagal metraščio žemėlapius ir suteikia daug informacijos. Visus žemėlapius galima atsisiųsti ir naudoti nemokamai.

Kitas išsamios informacijos šaltinis yra priemonėje [Regions and Cities Illustrated](#) pateikti interaktyvieji žemėlapiai ir susijusios diagramos. Ši priemonė grindžiama tiesioginiais duomenų sklaidos kanalais – taikomoji programa automatiškai naudoja gautus naujus duomenis. Priemonėje taip pat įdiegta automatizuota laikotarpio pasirinkimo funkcija, kuria naudojantis galima pasižiūrėti, kaip keitėsi padėtis pastarąjį dešimtmetį.

Europos regionų metraštis kartu su šiomis priemonėmis teikia informaciją politikos formuotojams, piliečiams ir įmonėms. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

Spausdintų egzempliorių galima užsisakyti svetainėje „EU Bookshop“ šiuo adresu: <https://bit.ly/2Wq1m90>
Eurostatas – <https://ec.europa.eu/eurostat>

Kova su sukčiavimu ir korupcija ES lėšomis finansuojamų projektų srityje. Valstybių narių patirtis ir pavyzdžiai

Naujoje Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato ataskaitoje analizuojama, kaip valstybės narės ir regionai kovoja su sukčiavimu ir korupcija leidžiant ES lėšas. Joje patvirtinama, kad nauji reikalavimai labai pagerino padėtį. Svarbiausi aspektai stengiantis apsaugoti ES mokesčių mokėtojų pinigus ir užtikrinti gerus rezultatus vykdant ES investicijas yra veiklos koordinavimas, visų susijusių subjektų įsitraukimas ir dalijimasis informacija bei gerą patirtimi.

2014–2020 m. iš Europos struktūrinių ir investicijų (ESI) fondų skiriam daugiau kaip 460 mlrd. EUR ES investicijų, siekiama padėti valstybėms narėms ir regionams augti ir užtikrinti savo gyventojams geresnes sąlygas.

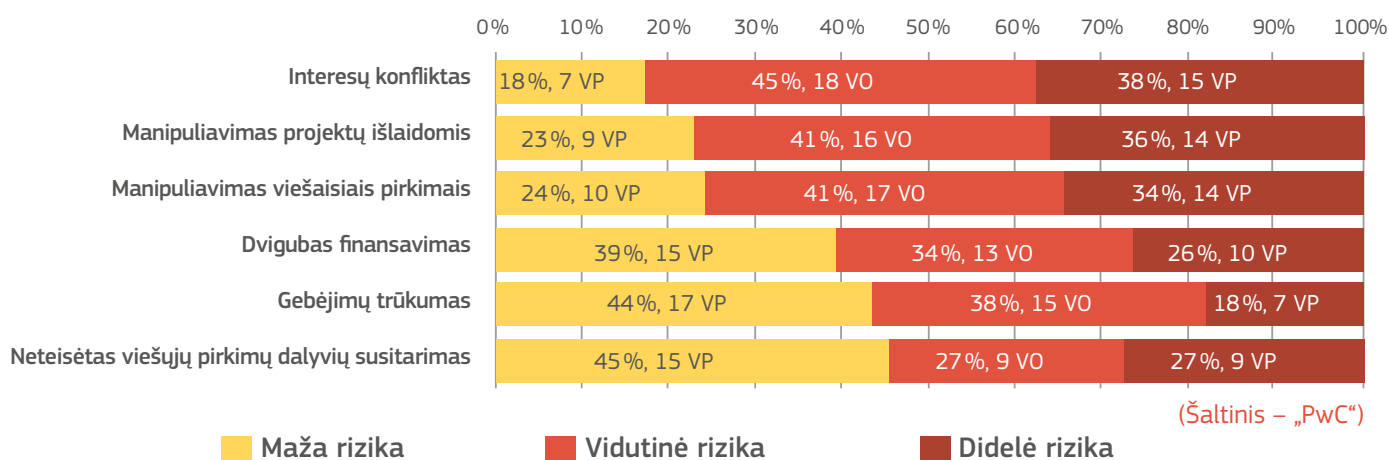
Jos labai svarbios remiant pradedančiąsias įmones ir padedant žmonėms įgyti geresnę kvalifikaciją ir rasti naują darbą. Jos padeda regionams kurti inovacijas ir planuoti augimą bei

užimtumą ateityje. Jos skatina švarų ir efektyvų gamtos išteklių naudojimą. Jos gerina prieigą prie plačiajuosčio ryšio ir judumą, ypač mažiau išsivysčiusiose ES vietovėse. Daugeliu valstybių narių šios lėšos yra pagrindinis viešųjų investicijų šaltinis.

Todėl, prisiimant atsakomybę Europos mokesčių mokėtojų, be galo svarbu kiekvieną euro centą išleisti ES piliečių naudai. Nors, remiantis valstybių narių ataskaitomis, 2007–2013 m. laikotarpiu sanglaudos politikos mokėjimai, kuriais, kaip įtariama, buvo sukčiauta, sudarė apytiksliai 0,42 %, Komisija šio sukčiavimo visiškai netoleruoja ir yra visapusiškai įsipareigojusi kovoti su sukčiavimu ir korupcija ES finansavimo srityje.

Tai ji daro užtikrindama, kad atvejai būtų tiriami nedelsiant ir veiksmingai, o neteisėtai išleistos pinigų sumos būtų susigrąžinamos. Žinoma, šios kovos nepavyks laimėti nebendradarbiaujant valstybėms narėms ir jų administravimo institucijoms, tuo labiau, kad atsakomybe už finansavimo valdymą dalijamasi.

Sukčiavimo rizikos lygis pagal rizikos kategorijas

Norint kovoti su sukčiavimu ir korupcija veiksmingai, reikia imtis ne tik taisomųjų, bet ir prevencinių veiksmų. Svarbių naujovių šiuo atžvilgiu įtraukta į 2014–2020 m. ESI fondų teisės aktų sistemą. Iš jų būtų galima paminėti fondų remiamos veiklos audito sekos ir valstybių narių atskaitomybės gerinimą, taip pat veiklą, kuria siekiama užkirsti kelią sukčiavimui ir korupcijai. Bendrųjų nuostatų reglamento 125 straipsnio 4 dalies c punkte konkrečiai reikalaujama, kad vadovaujančiosios institucijos, atsižvelgdamos į nustatytą riziką, nustatytų veiksmingas ir proporcingas kovos su sukčiavimu priemones.

Sėkmės matas

Neseniai Komisijos paskelbtoje ataskaitoje pateikiant naudingos informacijos apžvelgta, kas nuveikta iki šiol, nurodyti keli esamos praktikos pavyzdžiai ir suformuluotos kelios Komisijos tarnyboms ir nacionalinėms bei regioninėms valdžios institucijoms skirtos rekomendacijos.

Vertinamasis tyrimas apima visas 28 valstybes nares ir yra grindžiamas tiek dokumentų analize, tiek tiesioginiais pokalbiais. Papildomai rinkti ir analizuoti išsamūs duomenys, susiję su 50 atrinktų programų, apimančių įvairius sektorius, teminius tikslus ir klausimus: transporto infrastruktūros, aplinkos, jūrų ir žuvininkystės, švietimo, konkurencingumo ir regionų vystymosi.

Viena iš pagrindinių ataskaitos išvadų yra ta, kad naujosios teisinės nuostatos ir priemonės turėjo teigiamą poveikį didinant informuotumą ir imantis tikslingesnių veiksmų. Reikalavimai privertė laikytis labiau oficialaus ir sistemingo požiūrio sprendžiant problemą nacionaliniu ir regionų lygmenimis. Svarbus pavyzdys yra sukčiavimo rizikos vertinimo procesas, kuris padėjo sutelkti daugiau dėmesio į sukčiavimo ir korupcijos riziką, o kartu aiškiau susieti nustatytą riziką ir konkrečias jos mažinimo priemones. Į tai atsižvelgiant nustatytos naujos ir sustiprintos esamos kontrolės priemonės.

Bendros pastangos

Ataskaitoje taip pat pabrėžiama, kad reikia toliau didinti vertinimo nuoseklumą, objektyvumą ir proporcingumą. Iš tikrųjų žemais arba vidutiniais rizikos rodikliais pasižyminčių valstybių narių valdžios institucijos savo riziką paprastai vertina griežčiau nei aukštais rizikos rodikliais pasižyminčių šalių valdžios institucijos. Proporcingesnių rizikos mažinimo priemonių reikia imtis dviejose iš šešių rizikos kategorijų: dėl neteisėto viešųjų pirkimų dalyvių susitarimo ir dvigubo finansavimo.

Gerinti kovos su sukčiavimu veiklos koordinavimą ir mažinti sukčiavimo riziką galima dalyvaujant įvairioms valdžios institucijoms – nuo ES fondus valdančių iki teisėsaugos institucijų. Visi susiję dalyviai turėtų daugiau ir geriau naudotis esamomis priemonėmis ir informacija, atsižvelgti į konkrečias gaires, mokyti ir vadovautis gerosios patirties pavyzdžiais.

Atliekant vertinamąjį tyrimą taip pat parengtas konsultantų nustatytos praktikos rinkinys. Jį sudaro atrinkta kovos su sukčiavimo praktika taikant susijusias regionų, nacionaliniu ir ES lygmenimis parengtas priemones. Šis rinkinys skirtas ESI fondų praktikams ir politikos formuotojams, ieškantiems būdų gerinti savo nacionalinę valdymo ir kontrolės sistemą arba jos dalis.

Su sukčiavimu ir korupcija labiau kaip niekad svarbu kovoti kartu. Ataskaitoje pateikti pavyzdžiai aiškiai rodo, kad pastangos turėtų būti dedamos visais lygmenimis, dalyvaujant visiems subjektams, ir gerai koordinuojamos. Veiksmai turėtų būti planuojami, rengiami ir įgyvendinami atidžiai, remiantis išsamia ir į ateitį nukreipta rizikos analize. Tai bus dar svarbiau ateityje, kai, kaip numatyta Komisijos pasiūlymuose dėl 2021–2027 m. teisėkūros procedūra priimamų teisės aktų, dar didesnė kontrolė teks nacionalinėms ir regioninėms valdžios institucijoms. Šios nuostatos padės siekti bendro tikslo – kuo veiksmingiau ir efektyviau naudoti lėšas piliečių naudai. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://bit.ly/2FUqoce>

Finansinės priemonės sanglaudos politikos tikslams remti

2018 m. gruodžio mėn. Komisija paskelbė naujausią metinę duomenų suvestinę, kurioje atkreipiamas dėmesys į pažangą įgyvendinant finansines priemones (FP) pagal 2014-2020 m. programas. Ar žinojote, kad ją rengiant naudotasi atnaujintu ESI fondų atvirųjų duomenų rinkiniu?

Šis naujausių duomenų apie vadinamąsias finansines priemones matyti, kad 2014-2020 m. padaryta didelė pažanga. Iki 2017 m. pabaigos 24 valstybėse narėse finansinėms priemonėms skirtas bendras įnašas siekė beveik 18,8 mlrd. EUR, iš kurių 14,2 mlrd. EUR sudarė ESI fondų lėšos. Šis įnašas labai padidėjo, palyginti su 2016 m. pabaigoje nurodyta 13,3 mlrd. EUR suma.

Iki 2017 m. pabaigos išteklių pagal finansines priemones iš viso jau skirta daugiau nei per visą 2007-2013 m. laikotarpį. Be to, 5,5 mlrd. EUR jau buvo sumokėti finansinėms priemonėms, o 35% šios sumos paskirstyta galutiniams naudos gavėjams.

Daugiausia asignavimų finansinėms priemonėms skirta iš Europos regioninės plėtros fondo (ERPF), bet šios rūšies finansavimą taip pat naudoja Europos socialinis fondas (ESF), Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP), Sanglaudos fondas (SF) ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas (EJRŽF).

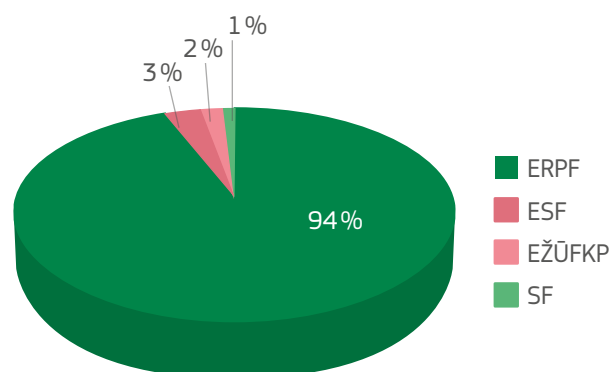
1. Kam bus įdomus šis duomenų rinkinys?

Šis duomenų rinkinys bus įdomus įvairiems sanglaudos politikos suinteresuotiesiems subjektams ir tyrėjams. Iki 2018 m. lapkričio mėn. pabaigos duomenų rinkinį peržiūrėjo beveik 900 naudotojų, o atsisiuntė 150 mokslininkų ir studentų.

Daugiausia finansavimo buvo skirta paramai mažosioms ir vidutinėms įmonėms (56%). Po jos rikiavosi investicijos į mažo anglies kiekio technologijų ekonomiką (16% – daugiausia į energijos vartojimo efektyvumą), mokslinius tyrimus, technologinę plėtrą ir inovacijas (16%), taip pat į užimtumą, darbuotojų judumą ir socialinę įtrauktį (5%).

Šie duomenys padeda stebėti finansinėms priemonėms skirtų ES ir nacionalinių finansinių išteklių naudojimą pagal fondus. Nors bendrosios perspektyvos teigiamos, tai, kaip valstybės narės šias priemones įgyvendina, labai skiriasi. Kai kurios ES šalys dar turi atrinkti finansų tarpininkus, bet kai kuriomis kitomis finansinėmis priemonėmis jau pasiekta konkrečių rezultatų ir grąžintus išteklius galima panaudoti tolesnėms investicijoms, o padarius didžiausią pažangą jau pereinama į antrąjį investicijų etapą.

Finansinėms priemonėms numatyta skirta ESI fondų suma (mln. EUR)

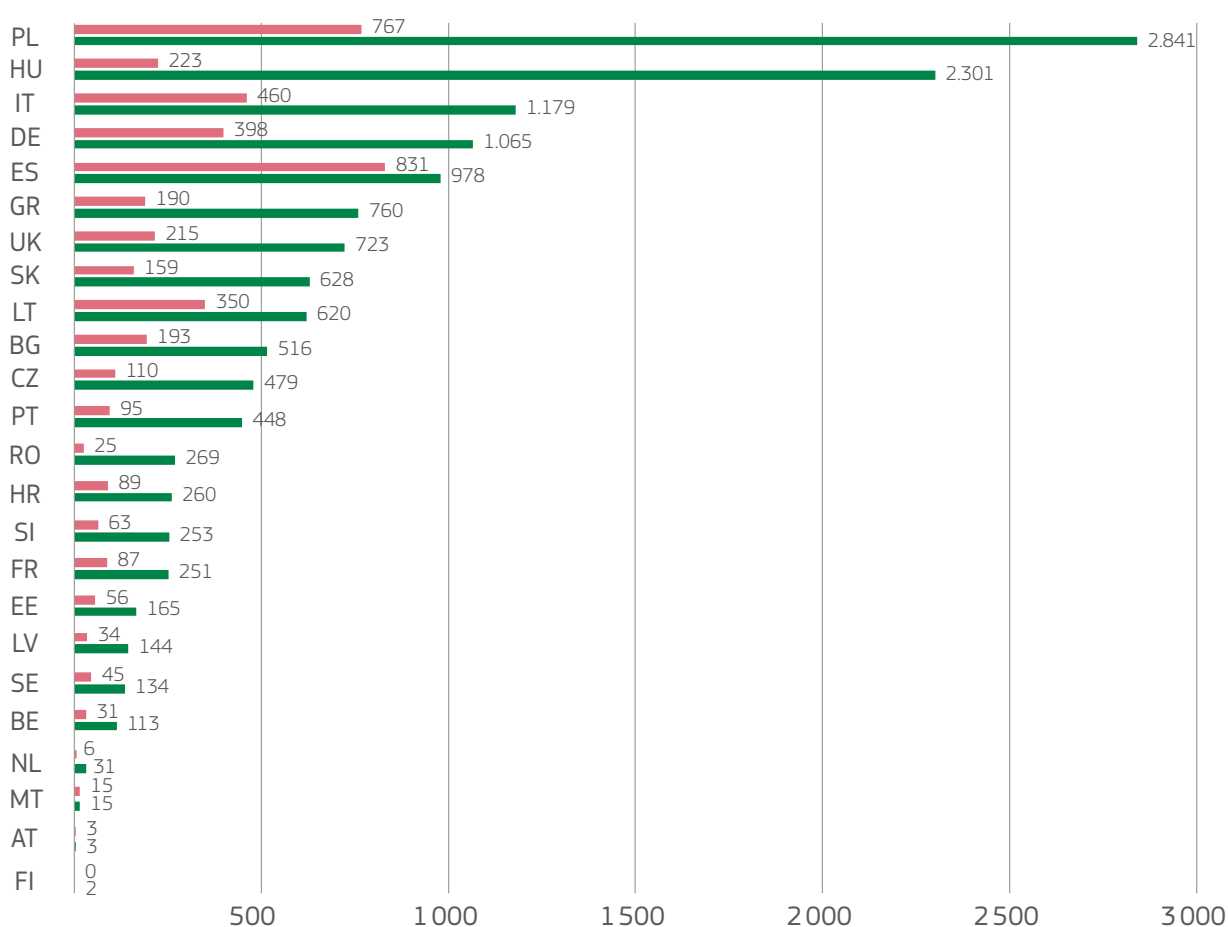
2. Kaip buvo renkami duomenys?

Kasmet gegužės–birželio mėn. Komisijai teikiamos programų ataskaitos apie kiekvieną finansinę priemonę. Komisija išgauna metinius apibendrintus duomenis ir pateikia juos suderintu formatu, kad būtų galima palyginti per laikotarpį padarytą įgyvendinimo pažangą. Komisija nuolat dirba su programomis, siekdama gerinti teikiamų duomenų kokybę. Duomenų rinkinys reguliariai atnaujinamas atsižvelgiant į pataisas arba pakeitimus.

NAGRINĖKITE DUOMENIS ESI FONDO ATVIRŪJŲ DUOMENŲ PLATFORMOJE ADRESU

<https://cohesiondata.ec.europa.eu/d/dcsc-7x87>

2014–2020 m. ESI fondai. Finansinėms priemonėms numatyta ir sumokėta ES suma 2017 m. pabaigoje

Gal turite klausimą, kurį norėtumėte aptarti būsimuose *Panoramos* DUOMENŲ CENTRO straipsniuose?

Gal turite duomenų rinkinį, kurį norėtumėte pasiūlyti įkelti į ESI fondų atvirųjų duomenų platformą?

Jei taip, rašykite e. pašto adresu REGIO-EVAL@ec.europa.eu

Sekite diskusijas tinkle TWITTER pagal kitažodį „#ESIFopendata“

arba užsisakykite mūsų naujienlaiškį adresu http://ec.europa.eu/newsroom/index.cfm?service_id=788.

Dunojaus eršketų gelbėjimas. TDAK eršketų strategija

Eršketai yra unikali žuvų rūšis, kurios egzistavimą galima atsekti daugiau kaip 200 mln. metų. Per šį laikotarpį išgyvenusios labai mažai morfologijos pokyčių, šios žuvys pasižymi be galo sėkminga evoliucijos istorija. Šiandien eršketai yra viena iš sparčiausiai pasaulyje dėl žmonių veiklos nykstančių rūšių.

Tarptautinės gamtos apsaugos sąjungos duomenimis, daugiau kaip 85 % eršketų rūšių priskiriamos prie nykstančių, todėl ji yra viena iš sparčiausiai nykstančių rūšių grupių visame pasaulyje. Didžiausią grėsmę šių žuvų išgyvenimui kelia, be kita ko, jų išteklių pereikvojimas, brakonieriaivimas, užtvankos, užtveriančios natūralios jų migracijos maršrutus, buveinių nykimas arba jų būklės prastėjimas ir tarša.

Eršketai yra vertingi sveikos upių aplinkos rodikliai. Tarptautinė Dunojaus apsaugos komisija (TDAK) jau seniai pripažino jų svarbą ir Dunojaus kilmės eršketus patvirtino kaip simbolinę nykstančių gyvūnų rūšį. Ji parengė strategiją, kuria siekiama didinti informuotumą apie sudėtingą eršketų padėtį, skatinti esamus ir būsimus aplinkos sąlygų eršketams gerinimo projektus, iniciatyvas bei ES direktyvas ir rengti konkrečius eršketų patiriamų problemų sprendimus.

2012 m. TDAK įsteigė Dunojaus eršketų specialiosios paskirties grupę ir sukūrė šių tikslų siekiančių nacionalinių ir tarptautinių viešųjų subjektų, nevyriausybinių organizacijų ir akademinėjų institucijų tinklą. Nuo tada ši grupė siekia dabartinės strategijos tikslų, skatindama įgyvendinti programą „Eršketas 2020“. Visai

neseniai TDAK su Regioninės ir miestų plėtros generaliniu direktoratu pasirašė susitarimą dėl dotacijos, kad būtų galima atlikti galimybių studiją siekiant išsiaiškinti žuvų migracijos galimybes Geležinių vartų užtvankoje tarp Rumunijos ir Serbijos, kuri yra didžiausia kliūtis jų judėjimui aukštyne upe.

Imantis kitų svarbių programos „Eršketas 2020“ priemonių, pavyzdžiui, kuriama migruojančioms rūšims skirta bandomoji *ex situ* infrastruktūra ir vykdoma *in situ* buveinių ir populiacijos elgsenos stebėsena Dunojuje ir pagrindiniuose jo intakuose. Bendradarbiaujant su sutartis sudariusiais žuvų ūkiais bus lengviau sudaryti nelaisvėje laikomų eršketų aprašą. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://www.icpdr.org/main/activities-projects/sturgeons-danube-basin>

PROJEKTAI

ŠIEK TIEK PENO MINTIMS DANIJOS MAŽOSIOMS IR VIDUTINĖMS ĮMONĖMS

**BENDRA INVESTICIJŲ
SUMA
3 900 000 EUR**

**ES ĮNAŠAS
2 000 000 EUR**

Siekiant padėti Danijos maisto pramonės mažosioms ir vidutinėms įmonėms įveikti augimo ir plėtros kliūtis, pagal ES lėšomis finansuojamą projektą parengta apetitą žadinanti strategija.

Projekta „Besiskleidžianti kulinarinė patirtis“ organizuoja ir vykdo Verslo plėtros centras, veikiantis Pietų Danijoje – regione, kuris neturi įprastinės virtuvės, bet kuriame galima mėgautis įvairiais kulinariniais skoniais ir tradiciniais gaminiais.

Ketverių metų trukmės projektas vykdomas keturiose pagrindinėse maisto ūkio tobulinimo srityse: kokybės, tarptautinimo, tvarumo ir našumo.

Pirmiausia siekiama išsiaiškinti, kaip MVĮ gali užsitikrinti, kad jų užsakomos sudedamosios dalys ir kuriami gaminiai būtų kokybiški. Tarptautinimo aspektas skatina įmones eksportuoti savo prekes į Europos šalis, o pabrėžiant tvarumą siekiama skatinti daugiau dėmesio skirti ekologiškam maistui, kad pagerėtų ekologinis pėdsakas ir būtų skatinama tvaresnė aplinka.

Geresnė našumo didinimo strategija įtraukta į ketvirtąjį projekto tikslą, kurio siekiant ieškoma efektyvesnių ir pažangesnių sprendimų įmonėms, kad jos galėtų vykdyti verslą efektyviai ir didinti savo pardavimo apimtį. Įvairiomis iniciatyvomis, pavyzdžiui, susiejant vietinį maistą su pasakojimais ir prašant, kad restoranų savininkai pateiktų savo svečiams papildomai naudingos informacijos apie valgomus patiekalus, siekiama suteikti maisto valgymui daugiau išskirtinumo ir autentiškumo.

Sėkmės receptas

Pelno nesiekiantis centras rengia praktinius seminarus ir mokymo kursus, kurių dalyviai gali aptarti bendrus savo regione patiriamus sunkumus. Jis taip pat parengė patikros procesą, kad galėtų nustatyti dalyvauti projekte tinkamas įmones: iš 160 tikrintų MVĮ atrinktos 70.

Atrinktoms įmonėms paskirti centro konsultantai ir skirtos specializuotiems verslo planams įgyvendinti skirtos subsidijos, siekiančios 15-50% išlaidų, atsižvelgiant į MVĮ dydį ir pasiūlytą strategiją. Tikimasi, kad projekte dalyvaujančių MVĮ sėkmė įkvėps kitas mažąsias įmones sutelkti dėmesį į savo verslo strategijos rengimą, o tai savo ruožtu paskatins augimą visame regione.

Naudojantis įnašu iš Europos regioninės plėtros fondo, šiuo metu pagal projektą dirbama su 31 MVĮ. Ilgainiui tikimasi padėti septyniasdešimčiai mažųjų įmonių gauti 20 mln. EUR pajamų ir sukurti 99 darbo vietas. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://bit.ly/2RuxDtj>

GRAIKIJA IR ITALIJA BENDROMIS JĖGOMIS SIEKIA UŽKIRSTI KELIĄ GAISRAMS

**BENDRA INVESTICIJŲ
SUMA
1 300 000 EUR**

**ES ĮNAŠAS
975 000 EUR**

Italijos Apulijos regionas ir Šiaurės Vakarų Graikijos Epyro regionas, bendradarbiaudami pagal projektą OFIDIA, sukūrė kompiuteriu rengiamų oro prognozių modeliais grindžiamą tarpvalstybinę gaisrinės saugos infrastruktūrą.

Italijos ir Graikijos pasienio teritorija pasižymi ekologine įvairove, kalnais, pakrantėmis ir tankiais lapuočių miškais. Dėl aukštų temperatūrų, sausros, aplaidumo ir padegimų šią teritoriją kasmet niokoja gaisrai. Sunkiai suvaldomos liepsnos plinta sparčiai.

Pasak OFIDIA mokslininkų, svarbiausi sėkmingos kovos su miškų gaisrais aspektai yra ankstyvas gaisrų aptikimas, tikslios orų sąlygų prognozės, gaisrų gesinimo antžeminių ir oro operacijų koordinavimas ir kriminalistinė gaisro priežasčių bei padarytos žalos analizė. Vis dėlto tai ne visada paprasta, ypač atokiuose Italijos ir Graikijos miškuose, kuriuose dėl biudžeto apribojimų gaisrų stebėjimo bokštuose ir gaisrinėse vis dar trūksta darbuotojų.

Be to, dirbantiems ugniagesiams reikia galimybės lengvai gauti išsamią orų prognozės informaciją ir tiesioginius vaizdo duomenis iš operacijos vietos. Tačiau dėl biudžeto apribojimų Janinos regioninis gaisrinių pajėgų skyriaus kontrolės padalinys su komanda gali palaikyti tik belaidį balso ryšį, o vaizdo arba skaitmeninių duomenų apie teritoriją neturi.

Atsigręžiama į technologijas

Šį išteklių trūkumą OFIDIA mokslininkai pasistengė užpildyti naudodamiesi technologijomis. Kad būtų galima anksti aptikti gaisrus, diegiant sistemą visoje miškingoje teritorijoje įrengta automatizuota vaizdo ir terminų kamerų įranga. Ši įranga belaidžiu ryšiu perduoda informaciją į vieną iš penkių naujausių technikos laimėjimus atitinkančių centrinių kontrolės padalinių, kurie vykdant projektą buvo įsteigti Lečėjė, Brindizyje, Baryje ir Janinoje. Naudodamiesi šia informacija padaliniai derina savo gaisrų gesinimo operacijas.

Vykdam projektą taip pat sukurta IRT infrastruktūra, teikianti internetinius geografinius žemėlapius su pažangiomis orų prognozėmis, gaisrų pavojaus indeksais ir istorine informacija apie orų jutiklius, prognozių duomenis ir miškų gaisrų incidentais. Atsižvelgdami į šią informaciją suinteresuotieji subjektai gali veiksmingiau rengtis savo operatyvinei veiklai, todėl per metus kyla mažiau gaisrų ir galima atkurti natūralias buveines.

OFIDIA sistema padeda ne tik apsaugoti regiono miškus nuo gaisrų, bet ir užtikrinti tvarią gyvenimo kokybę ir ekonomikos klestėjimą tarpvalstybiniame regione.

Pavyzdžiui, sistema parengtos išsamos orų prognozės teikiamos visuomenei, o į jas atsižvelgiant galima geriau planuoti veiklą ir apsisaugoti nuo ekstremalių orų sąlygų. Projektas taip pat paskatino tvirtesnę Italijos ir Graikijos civilinės saugos institucijų bendradarbiavimą ir veiksmingesnę šios srities mokslo tiriamųjų institucijų bendradarbiavimą, o tai naudinga plačiajai visuomenei. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://www.youtube.com/watch?v=WVvF9IC-Z2c>

PROJEKTAI

NOVATORIŠKAI PERDIRBANT SUSIGRAŽINAMI NAUDOTI NEBETINKAMI AUDINIAI

**BENDRA INVESTICIJŲ
SUMA
4 480 000 EUR**

**ES ĮNAŠAS
1 905 000 EUR**

Naudojantis įnašu iš ES Sanglaudos fondo Slovakijos vakaruose Krajnėje veikiančiame perdirbimo fabrike tekstilės atliekos paverčiamos novatoriškais žaliaisiais produktais, kuriuos galima naudoti statybos ir transporto sektoriuje.

Išplėtusi ir pakeitusi savo gamybos įrangą įmonė „PR Krajnė“ sukūrė unikalią sintetinės tekstilės atliekų perdirbimo technologiją, kurią taikant galima kurti žalesnius aplinkai nekenksmingus produktus.

Taikydama savo metodą STERED, kurio nuosavybės teisės saugomos patentu, įmonė perdirba eksploatuoti netinkamų transporto priemonių kilimėlius ir apmušalus, naujų automobilių gamybos atraižas ir iš perdirbtų padangų gautą plaušieną. Per šį procesą pasinaudojama automobilių pramonėje naudojamų sintetinių audinių atsparumo drėgmei, nusidėvėjimui ir mažo degumo savybėmis. Dėl šių audinių ilgaamžiškumo juos taip pat sunku pašalinti.

Galutinis produktas yra STERED statybinis blokas, pasižymintis puikiomis akustinės ir terminės izoliacijos savybėmis ir gebėjimu sulaikyti vandenį. Dėl gebėjimo sulaikyti vandenį ir atsparumo visų metų laikų orų sąlygoms šie blokai puikiai tinka naudoti žaliųjų stogų pagrindui, ant kurio taip pat gali augti žolė ir kiti augalai.

Šis produktas ne tik užtikrina puikią izoliaciją ir padeda mažinti energijos sąskaitas, bet dabar naudojamas ir kartu su fotovoltainėmis plokštėmis skatinant atsinaujinančiąją energiją pagal Europos efektyvaus energijos vartojimo standartus.

Miesto erdvių žalinimas

STERED gaminiai pasižymi vandens sulaikymo ir garso slopinimo savybėmis, todėl jie taip pat tinkami naudoti naujiems tramvajų bėgiams. Žaliųjų bėgių atkarpos sugeria, o paskui lėtai išskiria lietaus vandenį, jį išgarindami, todėl aušinamas ir drėkinamas oras, mažinamas triukšmas ir kyla mažiau dulkių, o tai naudinga vietos gyventojams ir apskritai gerėja miesto aplinka. Dabar blokai taip pat naudojami statant kelių ir geležinkelių infrastruktūros triukšmo mažinimo užtvartas.

Gamykla pradėjo veikti 2012 m., o iki 2017 m. jau buvo perdirbusi daugiau kaip 1 780 tonų automobilių pramonės tekstilės. Didėjant paklausai, šiais metais tikimasi perdirbti 700 tonų medžiagų, o 2019 m. jų kiekį padidinti iki 1 750 tonų.

2018 m. ES Sanglaudos fondas padėjo įdarbinti įmonėje „PR Krajnė“ 41 darbuotoją, o ateinančiais metais būtų galima sukurti dar 25 darbo vietas. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<http://www.stered.sk/?lang=en>

PROJEKTAI

SVEIKOS PROGNOZĖS FARMACINIŲ PRODUKTŲ GAMYBAI LENKIJOJE

**BENDRA INVESTICIJŲ
SUMA
2 300 000 EUR**

**ES ĮNAŠAS
855 000 EUR**

Novatoriškas gamybos procesas padeda Lenkijos Varmijos Mozūrų vaivadijos vaistų gamintojui kurti naujus produktus ir didinti savo konkurencingumą šalies farmacijos sektoriuje.

Vaistų gamintojai šiame Lenkijos regione pirmą kartą naudojami visiškai automatinės gamybos mašinas gamina ir pakuoja įperkamus populiarius generinius vaistus – tabletes ir gelius nuo skausmo. Iš dalies naudodamasi Europos regioninės plėtros fondo finansavimu, laboratorija „Laboratorium Galenowe Olsztyn“ (LGO), bendradarbiaudama su regiono sostinėje Olštynėje veikiančiu Varmijos Mozūrų universitetu, sukūrė įrenginius ir aprūpino jais automatizuotas gamybos linijas.

Tabletėms gaminti skirtą įrangą sudaro stotis sudedamosioms dalims sudėti, miltelių maišytuvai, tablečių presavimo ir padengimo įrenginys, automatinio pakavimo į lizdines plokšteles ir dėžutes mašinos. Šiuo metu linijoje gaminami pačios LOG vaistai nuo skausmo: paracetamolis 500 mg dozėmis ir ibuprofenas 400 mg bei 200 mg dozėmis. Šie vaistai populiari tarp vietos vartotojų, nes juos galima įsigyti be recepto ir pigiau nei atitinkamus originalių prekių ženklų vaistus.

Antroje gamybos linijoje, kurią sudaro maišymo, pildymo įtūbeles ir pakavimo į dėžutes mašinos – gaminami ant odos tepami vidinį skausmą malšinantys geliai nuo uždegimo ketoprofenas ir diklofenakas. Visi vaistai grindžiami esamomis formulėmis, kurių patentų galiojimo laikas yra pasibaigęs. Todėl LGO galėjo išvengti mokslinių tyrimų išlaidų, o savo pajamas padidinti apie 30%.

Griežta kontrolė

Visa įranga yra visiškai kompiuterizuota, todėl laboratorijos darbuotojai gali atidžiai stebėti gamybos procesą. Taip pat galima suvartoti mažiau energijos, nei būtų suvartojama gaminant panašius vaistus neautomatizuotai.

Kad šios dvi naujos LGO gaminamų nereceptinių generinių vaistų linijos atitiktų griežtus ES standartus, jas turi sertifikuoti Lenkijos Vyriausioji farmacijos inspekcija. Todėl laboratorija visais gamybos etapais – nuo apsirūpinimo žaliavomis iki gamybos ir pakavimo – taiko patikros sistemą.

Anksčiau įdiegtomis higienos priemonėmis užtikrinama, kad į vaistus nepatektų bakterijų. Darbuotojai turi vilkėti apsauginius drabužius ir patenka į gamybos sritį per dujoms nepralaidžius šliužus, o gamybos patalpų ir mašinų oras nuolat filtruojamas.

Iki šiol novatoriškose automatizuotose linijose sukurta 20 naujų darbo vietų. Jose dirbantiems žmonėms laboratorijos darbuotojai taip pat rengia išsamius mokymus, kad jie galėtų dirbti LGO gamybos srityje. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<http://bip2.warmia.mazury.pl>

DARBOTVARKĖ

KOVO 7 D.

Briuselis (BE)

Aukšto lygio renginys Moterys viešojoje administracijoje

GEGUŽĖS 22-23 D.

Bukareštas (RO)

INTERREG metinė konferencija

BIRŽELIO 20-21 D.

Bukareštas (RO)

„Investicijos į bendrą mūsų ateitį. 8-oji ES sanglaudos politikos vertinimo konferencija“

SPALIO 7-10 D.

Briuselis (BE)

Europos regionų ir miestų savaitė

TEISINIS PRANEŠIMAS

Nei Europos Komisija, nei joks Komisijos vardu veikiantis asmuo nėra atsakingas už toliau pateikiamos informacijos naudojimą.

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2019

PDF – ISSN 1725-8227 KN-LR-18-067-LT-N

Leidžiama atgaminti, jei nurodomas šaltinis.

Pakartotinio Europos Komisijos dokumentų naudojimo tvarka reglamentuojama Sprendimu 2011/833/ES (OL L 330, 2011 12 14, p. 39).

Naudoti ir atgaminti nuotraukas ar kitą medžiagą, kurios autorių teisės nepriklauso ES, galima tik turint autorių teisių turėtojo leidimą.

Šis žurnalas spausdinamas anglų, prancūzų, vokiečių, bulgarų, graikų, ispanų, italų, lenkų ir rumunų kalbomis naudojant perdirbtą popierių. Internetė jį galima skaityti 22 kalbomis adresu http://ec.europa.eu/regional_policy/lt/information/publications/panorama-magazine/

Šio numerio turinys buvo baigtas rengti 2018 m. gruodžio mėn.

© Europos Sąjunga, 2018

Printed in Belgium

NUOTRAUKOS (PUSLAPIAI):

Viršelis: © „iStock“ / „MeinZahn“; Bilbao © „iStock“ / „LucVi“; „RegioStars“ © Europos Sąjunga; EKPM © Europos Sąjunga
 3 puslapis: © Europos Sąjunga
 4 puslapis: © Europos Sąjunga
 5 puslapis: © Austrijos federalinė tvarumo ir turizmo ministerija, Margit Schörg
 6 puslapis: © Europos Sąjunga
 7 puslapis: © Europos Sąjunga
 10 puslapis: Antverpenas © „iStock“ / „Argalis“; Bilbao © „iStock“ / „LucVi“ © „iStock“ / „Settantasette“
 11 puslapis: Mariboras © „iStock“ / „mura“; Lahtis © „iStock“ / „DarthArt“; Geteborgas © „iStock“ / „mura“
 12 puslapis: © „iStock“ / „MeinZahn“
 14 puslapis: © „iStock“ / „SocjosensPG“
 18 puslapis: © Europos Sąjunga
 20 puslapis: © Europos Sąjunga

21 puslapis: © Europos Sąjunga
 22 puslapis: © Europos Sąjunga
 23 puslapis: © Europos Sąjunga
 24 puslapis: „RegioStars“ ceremonija © Europos Sąjunga; © Verslo ir bendrų paslaugų centras © VTT Suomija
 25 puslapis: © Statutinis Ostravos miestas; © „iStock“ / „FatCamera“; © „Nant Gwtheyrn“; © „Vista Alegre Heritage Museum“;
 26 puslapis: © Europos Sąjunga
 27 puslapis: © Europos Sąjunga
 28 puslapis: © Anina Vontavon;
 29 puslapis: © „iStock“ / „kynesher“
 30 puslapis: © Iskra Tsankova
 31 puslapis: © Aurore Dessaigne
 32 puslapis: © Europos Sąjunga; © Martin Guillermo Ramirez © EPRA
 33 puslapis: © Diana Zsoldos
 34 puslapis: © Europos Sąjunga

38 puslapis: © Europos Sąjunga
 41 puslapis: © Europos Sąjunga / Geert VanderWijngaert
 42 puslapis: © „South Poland House“
 43 puslapis: © Suomijos vietos ir regioninių valdžios institucijų asociacija
 44 puslapis: © Kastilija-La Manča
 45 puslapis: © „iStock“ / „weerapatkiatdumrong“
 54 puslapis: © „iStock“ / „wrangle“
 55 puslapis: © projektas „Besiskleidžianti kulinarinė patirtis“
 56 puslapis: © „iStock“ / „mrak_hr“
 57 puslapis: © Juraj Plesnik
 58 puslapis: © „iStock“ / „xfzsy“

LIKITE PRISIJUNGĘ

ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu

[@EUinmyRegion](https://twitter.com/EUinmyRegion)

[EUinmyRegion](https://www.facebook.com/EUinmyRegion)

[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/euregional)

[EUinmyRegion](https://www.youtube.com/EUinmyRegion)

[euinmyregion](https://www.instagram.com/euinmyregion)

[ec.europa.eu/commission/2014-2019/
cretu_en](http://ec.europa.eu/commission/2014-2019/cretu_en)
[@CorinaCretuEU](https://twitter.com/CorinaCretuEU)

Leidinių biuras

Europos Komisija
 Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas
 Komunikacijų skyrius – Agnès Monfret
 Avenue de Beaulieu/Beaulieulaan 1 – B-1160 Bruxelles/Brussel
 E. paštas: regio-panorama@ec.europa.eu